

Nieuw personenvennootschap

## ‘Spijtig dat notaris geen verplichte rol heeft’

- 6** Notaris zoekt opvolger
- 10** Regiobijeenkomsten 2019
- 23** Collectieve verzekering bij Coöperatie Insurplus



editie 3, april 2019

6



## 6 Koers uitstippelen

Het zal je maar gebeuren: je eerste vermeend opvolger neemt het niet zo nauw met de regels en wordt uit het ambt ontzet. De tweede beoogd opvolger maakt iets vervelends in zijn gezin mee, waardoor hij afziet van opvolging. Dit gebeurde Henri Holsteijn, notaris in Uithoorn. Zijn verhaal is bijzonder, maar het niet kunnen vinden van een opvolger komt steeds vaker voor.

10



## 10 Toekomst notariaat: doordenk implicaties

Tijdens de regiobijeenkomsten werd er, met het werkboek van oud-notaris Christiaan Stokkermans in de hand, volop gedroomd over de toekomst van het notariaat. Ook gaf een (notarieel) hoogleraar bij elke bijeenkomst commentaar op de voorstellen uit het werkboek. In *Notariaat Magazine* vertellen ze kort de kern van hun betoog.

## 20 'Aan de slag'

Helder, eenvoudig en toegesneden op de wensen van de praktijk. Dat zijn volgens het kabinet de uitgangspunten van de nieuwe wetgeving over personenvennootschappen. De aloude discussie over de rol van de notaris lijkt (vooralsnog) beslecht: nee, geen verplichte tussenkomst. Het wetsvoorstel is onlangs in consultatie gegaan.

20



*'Lenen voor gebakken  
lucht is verleden tijd'*

## Op de cover

Notaris en VON-bestuurslid Corinne Holdinga

- 4 Nieuws
- 14 Onderzocht: kleine VvE's
- 15 Wisselcolumn Fred Teeven
- 16 Uitkoop ANAC
- 18 De les van ... Jan van de Streek
- 23 Coöperatie Insurplus
- 25 Kanocolumn
- 26 Notariaat over de grens: Marokko
- 28 En verder: Vincent van Heiningen
- 30 Specialisten
- 32 Column Nick van Buitenen
- 33 KNB-nieuws
- 35 Met pensioen
- 36 Tuchtrect
- 38 Personalia

## Tuchtrechter oordeelt, niet de minister

POLITIEK

**Het is niet aan de minister om het vonnis van de tuchtrechter inhoudelijk te beoordelen. Dat antwoordt minister Sander Dekker van Rechtsbescherming op Kamervragen over het onterecht doorberekenen van Kadasterkosten door notarissen. De tuchtrechter verklaarde de klacht (deels) gegrond, maar besloot de betrokken notaris geen maatregel op te leggen.**

Kamerleden William Moorlog (PvdA), Attje Kuiken (PvdA) en Michiel van Nispen (SP) stelden de minister in januari verschillende vragen over het doorberekenen van niet gemaakte Kadasterkosten door notarissen aan klanten. Volgens de minister is het essentieel dat mensen kunnen vertrouwen op integer handelen van een notaris. Verwaarloost deze zijn plicht of handelt hij in strijd met de beroepsethiek, dan is het aan de tuchtrechter



om te oordelen en eventueel maatregelen op te leggen.

### TERUGBETALEN

Dekker geeft verder aan zelf geen stappen te kunnen nemen om notarissen, die de genoemde handelswijze met Kadasterkosten toepasten, te dwingen hun cliënten terug te betalen. 'Een dergelijk oordeel is voorbehouden aan de civiele rechter.' De voorzitter van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie heeft bovendien betrokken notarissen opgeroepen, waar mogelijk, cliënten te compenseren voor onjuist in rekening gebrachte kosten. De minister ondersteunt die oproep. •

## Aandelen aan toonder niet meer anoniem

ONDERNEMINGSRECHT

Aandelen aan toonder van niet-beursgenoteerde bedrijven kunnen in de toekomst alleen nog via een effectenrekening worden verhandeld. Dat is het gevolg van de Wet omzetting aandelen aan toonder die op 13 maart in het *Staatsblad* is gepubliceerd. Aandelen aan toonder zijn hierdoor niet meer anoniem. Met de invoering van de wet komt een einde aan het bestaan van fysieke toonderstukken. Toonderaandelen van beursvennootschappen worden al verplicht giraal verhandeld. De wet is een vervolg op de aanbevelingen van het Global Forum en de Financial Action Task Force (FATF). De organisaties die in de taskforce zitten, richten zich op de bestrijding van belastingontduiking, witwassen en het financieren van terrorisme. Door de girale verhandeling is de identiteit van de houders van deze aandelen eenvoudig vast te stellen. •

## Politiek wil verkenning gedifferentieerde overdrachtsbelasting

WONINGMARKT

Starters op de woningmarkt zouden moeten worden vrijgesteld van overdrachtsbelasting. En beleggers moeten vanaf de derde woning te maken krijgen met een hoger tarief. Tweede Kamerleden Carla Dik-Faber (CU) en Erik Ronnes (CDA) willen dat de regering de mogelijkheden van een gedifferentieerde overdrachtsbelasting verkent. Dit hebben zij vastgelegd in een motie die 19 maart unaniem door de Kamer werd aangenomen. De notaris int de overdrachtsbelasting en betaalt deze vervolgens aan de Belastingdienst. De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie heeft daarom in een brief aan Menno Snel, staatssecretaris van Financiën, laten weten mee te willen denken over een gedifferentieerde overdrachtsbelasting. •

80.000

Nederlandse huishoudens deden tussen 2007 en 2015 gemiddeld ruim 80.000 schenkingen per jaar. Zo'n 80 procent van de schenkers en bijna de helft van de ontvangers behoorde tot de groep huishoudens met het meeste vermogen. De meeste schenkingen – 90 procent – gingen van ouder op kind. Dat meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) op basis van onderzoek naar schenkingen op verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het CBS ziet tussen 2007 en 2014 wel een groei in het aandeel schenkingen aan personen uit de minst vermogende huishoudens. Hun aandeel steeg van 5 procent in 2007 naar 16 procent in 2014. In 2015 zakte het weer iets: naar 13 procent. •

## Kandidaat-notaris Eric de Bie in Provinciale Staten van Noord-Brabant

AMBT

In de Provinciale Staten van Noord-Brabant zetelt vanaf nu een kandidaat-notaris. Eric de Bie, kandidaat-notaris bij Prinsenhof Notarissen in Prinsenbeek, deed mee als lijsttrekker van Forum voor Democratie. De partij behaalde negen zetels. De populariteit van zijn partij is voor De Bie geen verrassing. 'Er is een grote behoefte aan verandering. Maar negen zetels had ik niet verwacht. Fantastisch!', aldus de kandidaat-notaris tegen Omroep Brabant. •





## Notariële sprookjes

**‘Oma, wat heeft u grote oren ...’, ‘Beauty and the beast’ en ‘Who the ... is Alice’. Allemaal notariële verhalen uit het nieuwe boek *Voorkom ruzie bij de kist, 101 spraakmakende erfrechtelijke kwesties en***

**fiscale tips van professor Bernard Schols (55). Hij schreef het samen met Heidi Klijsen, eind-redacteur van de consumentengids. ‘Eigenlijk zijn het allemaal korte notariële sprookjes. Mijn lievelingsverhaal: “De duif is dood”, een ode aan Toon Hermans.’**

*Een eigen boek, u wordt beroemd!*

‘Nou beroemd, het is inderdaad wel bijzonder. Ik heb weleens eerder een boek geschreven, maar dat was technisch-juridisch werk. Nu lig ik echt in de boekhandel, zoals Bruna. Maar beroemd is een groot woord. Het was wel heel leuk om te maken. Ik fladder eigenlijk tussen de notaris en het Nederlandse publiek in. En die rol past mij wel.’

*Hoe kwam u op het idee?*

‘Ik beantwoord altijd de vragen over erfrecht in *Weekblad Elsevier*. De antwoorden mogen maar uit 150 woorden bestaan, dus ik heb inmiddels geleerd kort en bondig te schrijven. Daarnaast sta ik nog weleens in het theater. Daar vertel ik dan over erven, schenken en nalaten. Na afloop komen er altijd mensen naar mij toe. Die zeggen dan: “We hebben lol gehad en veel geleerd”, dat zie ik als een enorm compliment. Maar ze vragen vaak ook nog om een naslagwerk. Dat is er nu!’

*Wat staat erin?*

‘Het zijn korte verhalen over schenken en erven, bijna allemaal gebaseerd op gerechtelijke uitspraken. Maar daar zie je weinig van terug. We hebben het flink uitgekleeft, maar de waarheid hebben we geen geweld aangedaan. De personages hebben een naam gekregen, ook de huisdieren. Dieren rukken steeds meer op in de rechtszaal. Zo ook Milo en Herman die met hun baasjes mee scheidden.’

*Voor wie is het?*

‘Het is laagdrempelig geschreven, dus voor iedereen die wat wil leren over erven en schenken. Aan het eind staat een zogenoemd fijnproeversregister met onderliggende bronnen. Ik merk tijdens mijn presentaties in theaters dat het publiek steeds meer hoogopgeleid is. Vroeger zat er een groot gat tussen het taalgebruik van de notaris en dat van de gewone Nederlander. Nu kunnen ze best wat meer hebben. De *die hards* kunnen de originele uitspraken door het inspiratieregister terugvinden.’

*Wat kunnen notarissen ermee?*

‘Het zou niet misstaan in de wachtkamer van de notaris. Daarnaast hoop ik dat er ook nog wat punten instaan waarvan notarissen leren. Zie het als een soort opfriscursus.’ •

## VU viert zestig jaar notarieel recht met debatmiddag

ONDERWIJS

De universitaire opleiding Notarieel recht aan de Vrije Universiteit (VU) Amsterdam bestaat dit jaar zestig jaar. Dat viert de universiteit met een notariële debatmiddag op woensdag 5 juni. Tijdens de bijeenkomst wordt gedebatteerd over de toekomst van de notariële opleiding. Inleiders zijn Nick van Buitenen, notaris en voorzitter van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, Fred Teeven, voormalig politicus en VU-alumnus, Manon Cremers, notaris, en professor Boudewijn Waaijer, VU hoogleraar Notarieel recht. Zij werpen een blik op de toekomst. De samenleving verandert snel: welke gevolgen heeft dit voor het notariële onderwijsaanbod? De debatmiddag vindt plaats bij de Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap in Amsterdam en wordt afgesloten met een borrel. Aanmelden kan via [www.rechten.vu.nl/notarieelrecht](http://www.rechten.vu.nl/notarieelrecht) •

## Prijs bestaande koopwoningen blijft stijgen

WONINGMARKT

Bestaande koopwoningen waren in februari 7,5 procent duurder dan in februari 2018. Dit blijkt uit het onderzoek naar de prijsontwikkeling van bestaande particuliere koopwoningen in Nederland van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Kadaster. Na een piek in augustus 2008 daalden de prijzen van koopwoningen. In juni 2013 werd een dieptepunt bereikt. Sindsdien gaan de prijzen weer omhoog. In januari 2019 bereikte de zogenoemde prijsindex bestaande koopwoningen het hoogste niveau ooit. Vergeleken met het dal in juni 2013 lagen de prijzen in februari 35,5 procent hoger. Ten opzichte van de vorige piek in augustus 2008 waren de koophuizen in februari 6,4 procent duurder. •



**‘Ondermijning is geen eenmalig probleem, maar is iets van de lange adem. Het is een topprioriteit en daar hoort structurele financiering bij.’**



Burgemeester Ahmed Aboutaleb op 14 maart 2018 op de website van de gemeente Rotterdam.

Notaris zoekt opvolger



# Koers uitstippelen

Het zal je maar gebeuren: je eerste vermeend opvolger neemt het niet zo nauw met de regels en wordt uit het ambt ontzet. De tweede beoogd opvolger maakt iets vervelends in zijn gezin mee, waardoor hij afziet van opvolging. Dit gebeurde Henri Holsteijn, notaris in Uithoorn. Zijn verhaal is bijzonder, maar het niet kunnen vinden van een opvolger komt steeds vaker voor.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Roel Ottow

Inmiddels kan hij weer gerust ademen. Zijn kantoor wordt overgenomen door een collegakantoor in de regio, maar Holsteijn heeft het moeilijk gehad. 'Het roept emoties op', zegt hij. 'Gemakkelijk is de opvolging beslist niet en van een commerciële overdracht die past in een vrije tariefstructuur is geen sprake, maar ik ben blij dat mijn pand en personeel worden overgenomen. Dat lukt ook niet iedereen. Mijn kantoornaam wordt zelfs in stand gehouden. Nee, ik mag niet klagen.'

## STOPPEN

Notarissen hebben moeite met het vinden van een opvolger. Dit blijkt uit het halfjaarsverslag van de peer reviews van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Het gaat hierbij om notarissen met een eigen kantoor zonder dat er andere notarissen werken. Sommige schuiven de beslissing om te stoppen voor zich uit of zijn genoodzaakt hun praktijk te stoppen. In een aantal gevallen mocht zelfs het inschakelen van een bemiddelingsbureau niet baten. Gezien de forse vraag naar personeel is het onderbrengen van medewerkers bij een ander kantoor op dit moment niet moeilijk. Enkele net startende kantoren

konden door afbouw van een praktijk in de buurt zelf gemakkelijker personeel krijgen.

## VIER DAGEN

Voor Holsteijn was het toch even billenknippen. Zijn kandidaat-notarissen hadden geen opvolgingsambities en een serieuze kandidaat werd niet gevonden. 'Ja, dames die het wel in vier dagen wilden doen, maar dat gaat toch niet? Als je de uren gaat tellen, kun je in vier dagen toch geen kantoor opbouwen?' Rosemarie Wielinga-De Winter van ETL-BNA staat notarissen bij in hun zoektocht en vindt er geen doekjes om. 'Ik vind dat vier dagen werken als notaris moet kunnen. Sterker nog: drie dagen werken met een vaste waarnemer moet volgens mij ook een optie zijn. Of dat je samenwerkt met een andere notaris. De Commissie van deskundigen zal dat niet snel goedkeuren, maar daar moet echt verandering in komen. We leven in andere tijden.' Ook notaris Martijn

## ‘Lenen voor gebakken lucht is verleden tijd’

Maas vindt dat het flexibeler kan. Hij heeft onlangs een kantoor overgenomen. ‘Notaris zijn, houdt niet op als je thuis bent. Dat is een ouderwetse gedachte. Je zorgt toch dat je altijd bereikbaar bent en dat kan ook met de moderne communicatiemiddelen. Als je dat goed managet, kan vier dagen werken zeker.’ Daar is ook Marjolijn Heeger, secretaris van de Commissie van deskundigen het mee eens: ‘Vier dagen werken is zeker een optie. Als je maar voldoet aan de bedrijfseconomische criteria. Als de cijfers goed zijn, is dat geen belemmering. We maken het geregeld mee. De Wet op het notarisambt (Wna) stelt als eis dat je voor meer dan de helft van de werkweek notaris moet zijn. Drie dagen is dus ook mogelijk.’ Je moet in je ondernemingsplan wel goed onderbouwen hoe je dat aan gaat pakken. Heeger: ‘Het “testamentenloket” moet bij wijze van spreken altijd open zijn. Als je dat via een waarnemer of naastgelegen notaris regelt, is parttime geen belemmering. De wereld verandert. We staan als commissie dan ook altijd open voor ideeën. Als het maar past binnen onze kapstok: de wet.’

### LUSTEN, ZONDER LASTEN

Het opvolgingsprobleem zat er volgens Wielinga-De Winter al jaren aan te komen. ‘In 2000 wilde iedereen graag notaris worden. Notarissen die ermee stopten, konden een aardig bedrag vragen voor hun bedrijf. Ze kregen het toch wel. De goodwill liep ook steeds meer op. Maar toen de crisis kwam, moesten ondernemers die net waren begonnen flink aan de bak. Zij hadden net de hoofdprijs betaald voor hun nieuwe kantoor en kregen nu te maken met een inklappende markt. Een kandidaat-notaris verdiende zo langzamerhand nog meer dan een notaris. Dat was veel

aantrekkelijker: wel de lusten, niet de lasten.’ In die tijd hebben veel ervaren kandidaat-notarissen het notariaat verlaten. En zo ontstond er een gat van mensen die willen en kunnen opvolgen. ‘Tegenwoordig wordt er steeds meer gekeken naar de verhouding werk en privé. Waarom zou je nog een eigen kantoor willen hebben? Misschien komt er wel een tweede marktcrisis. Of verandert de rol van de notaris door alle komende digitale ontwikkelingen. Het vak zal in ieder geval veranderen’, aldus Wielinga-De Winter. Daartegenover staan volgens haar zittende notarissen die hard hebben gewerkt, veel geld hebben geïnvesteerd in hun onderneming en denken het kantoor goed te verkopen. Het liefst met personeel en pand. ‘En dit is dus een lastig punt’, zegt Wielinga-De Winter. ‘Niet elke kandidaat-notaris wil nog notaris-ondernemer worden. De komst van de toegevoegd notaris heeft hierbij ook roet in het eten gegooid: je hoeft niet fulltime te werken en loopt geen ondernemersrisico, ideaal toch? Maar het grootste probleem is wel dat banken geen goodwill meer financieren. Vertrouwen op blauwe ogen doen ze niet meer. Je moet duidelijk kunnen aantonen hoeveel je gaat omzetten. Lenen voor gebakken lucht is verleden tijd. En dus is een pand overnemen niet altijd meer *part of the deal*.’

### INLIJVEN

Martijn Maas nam vorig jaar een kantoor over in Wijk bij Duurstede. Zelf zat hij op dat moment al als notaris in Leersum onder de vlag van Heuvelrug Notarissen. ‘In Wijk bij Duurstede is nog een hele markt te winnen, vooral op het gebied van vermogensplanning. Ik gaf daar al weleens lezingen. Ik – eigenlijk wij, want het is onder de vlag van Heuvelrug –

zag daar wel heil in. Toen ik hoorde dat de notaris ermee zou stoppen, heb ik interesse getoond’, aldus Maas. De notaris die zijn praktijk overdeed aan Maas had daardoor geen moeite met het vinden van een opvolger, maar hij kreeg wel te maken met andere dingen. Maas: ‘Het pand. Tja dat was niet echt mijn ding. Het wordt graag meeverkocht, maar het paste niet bij mij. Het was oud en statig. Ik ga liever voor laagdrempelig en fris. Het personeel is uiteraard wel gebleven.’ Maas nam dus het protocol en het personeel over en lijfde zo Wijk bij Duurstede in. Daarnaast sprak hij een samenwerking af met de enige andere notaris in Wijk bij Duurstede. Zodoende zitten er nu nog steeds twee notarissen op een kantoor in deze stad.’

### KLEINE VIJVER

Ook een notaris uit Zuid-Holland noemt het vinden van een opvolger een drama. ‘Ik ben daar nu een jaar mee bezig, gesprekken gingen moeizaam, maar inmiddels is het rond.’ ‘De situatie is nijpend. Slechts 23 procent van de kandidaat-notarissen jonger dan 35 jaar wil notaris-ondernemer worden. Dat zorgt voor een kleine vijver waar we uit kunnen vissen. Daarvan is er een groot aantal die al afspraken heeft met het kantoor waar zij werken.’ De notaris refereert aan het onderzoek naar de arbeidsmarkt van de Sdu vorig jaar. Hieruit blijkt dat steeds minder beroepsgenoten de wens hebben ondernemer te worden. Van de mannelijke kandidaat-notarissen en toegevoegd notarissen zegt 39 procent notaris-ondernemer te willen worden. Bij de vrouwen is dat slechts 19 procent. Het aandeel twijfelers is nog groot. ‘Oplossingen zie ik niet



ETL<sup>®</sup>  
BNA

ACCOUNTANTS  
EN ADVISEURS

ALS BRANCHE-ACCOUNTANT VOOR NOTARIAAT EN  
ADVOCATUUR BENT U BIJ ONS AAN HET JUISTE ADRES VOOR

- // JAARREKENING EN BOEKHOUDING
- // FISCALE AANGIFTEN EN ADVIES
- // P&O ADVIES EN SALARISADMINISTRATIE
- // BEDRIJFSVERGELIJKING
- // ONDERNEMINGSPLANNEN
- // FUSIE EN OVERNAME

Uw klanten komen tegenwoordig niet alleen uit Nederland. Door de samenwerking met ETL kunnen wij u buiten de grenzen van Nederland ook van dienst zijn. Waar onze kennis ophoudt, kunnen wij u in contact brengen met een partner-kantoor in het buitenland, waarbij u de kwaliteit kunt verwachten die u ook van ons gewend bent. Zo kunnen wij u nog beter van dienst zijn.

**BUREAU NOTARIAAT & ADVOCATUUR**

ACCOUNTANCY EN ADVIES IS  
ONS TERREIN ADVOCATUUR  
EN NOTARIAAT IS UW DOMEIN

OUDE UTRECHTSEWEG 28, 3743 KN BAARN  
POSTBUS 1008, 3740 BA BAARN  
T 035 693 64 44  
E INFO@ETL-BNA.NL - WWW.ETL-BNA.NL

## DÉ VERZEKERINGSSPECIALIST VOOR NOTARIAAT EN ADVOCATUUR

Ron Borgdorff is verzekeringspecialist voor notarissen, advocaten en vrijgevestigde juristen. Ron kent de specifieke risico's van deze juridische beroepsgroepen. Met ruim 25 jaar ervaring staat hij borg voor een persoonlijk, gedegen advies op maat en korte lijnen.

### U wilt een financieel adviseur met verstand van úw zaken?

Neem contact op voor een afspraak.  
Bel 033-20 35 000 of mail naar  
ron@ronborgdorff.nl

WWW.RONBORGDOORFF.NL  
van Boetelaerlaan 24H  
3828 NS Hoogland

  
**RON BORGDOORFF**  
FINANCIËEL ADVISEUR VOOR  
NOTARIAAT & ADVOCATUUR



ADVISEUR  
RUIM  
25  
JAAR  
IN  
NOTARIAAT & ADVOCATUUR

VERZEKERINGEN ZOWEL ZAKELIJK ALS PARTICULIER OA:  
BEROEPS- EN BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID • GELD- EN FRAUDE  
• ARBEIDSONGESCHIKTHEID • RECHTSBIJSTAND • RECONSTRUCTIE

raat  werkt oprecht

## Werving & Selectie en Coaching

van

- Notaris
- Toegevoegd notaris
- Kandidaat-notaris
- HBO jurist
- Notarisklerk
- Paralegal

Neem vrijblijvend contact met ons op, wij helpen u graag.

raatnotariaat.nl  
info@raatnotariaat.nl

055 5762669

raatcoaching.nl  
info@raatcoaching.nl

Op zoek naar de  
juiste collega?

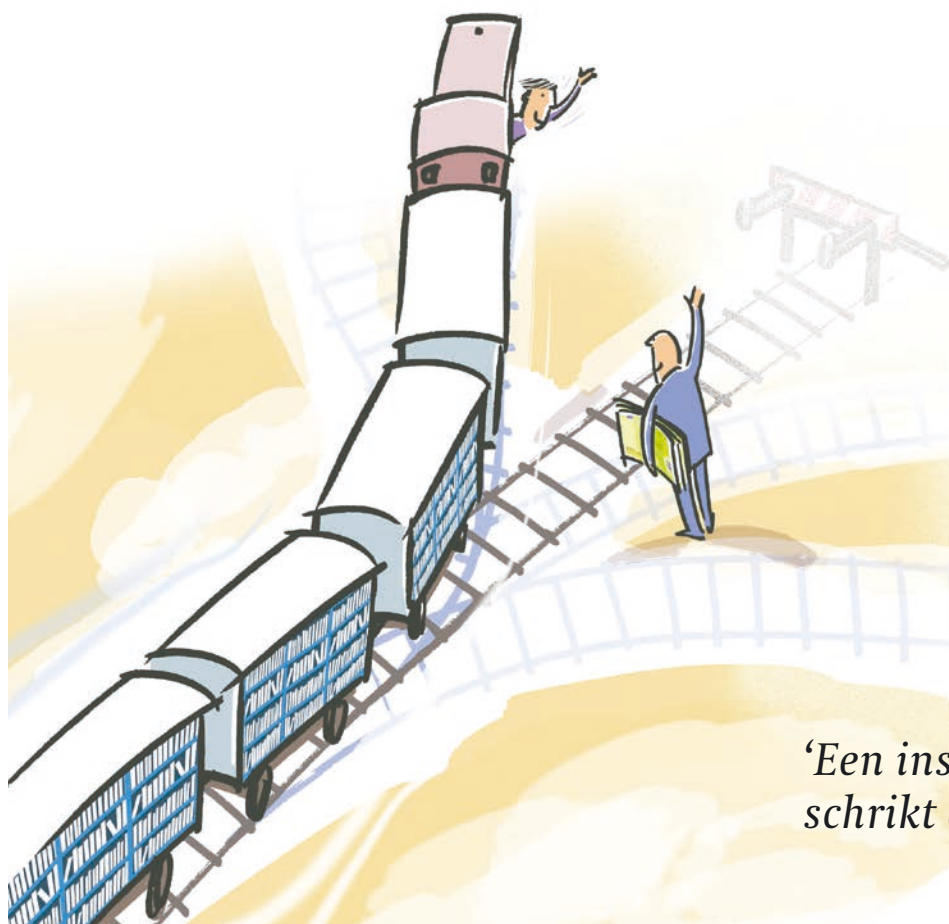
Plaats uw vacature  
in Notariaat Magazine

 **Sdu**  
oprecht  
de beste  
keuze

Voor inlichtingen en reserveringen kunt u contact opnemen met:

Frédérique Pardon: ☎ (0)70 378 07 03 ✉ f.pardon@sdu.nl  
Lenneke Morit: ☎ (0)6 515 816 37 ✉ l.morit@sdu.nl





*‘Een instabiel en onrustig team schrikt de potentieel opvolger af’*



zo een, twee, drie. Het zou bevorderlijk zijn als het gemakkelijker wordt financiering te vinden. De bemiddelaars in de markt hebben ook geen geschikte kandidaten op voorraad’, aldus de notaris uit Zuid-Holland.

Liana van de Vendel van Buro Next Impuls is zo’n bemiddelaar. Zij heeft wel een aantal tips voor notarissen. ‘Begin tijdig. Denk na over de toekomst. Wat wil ik en op welke termijn? Houd in ieder geval een opvolging van twee jaar in gedachten.’ Overeenstemming bereiken en benoemd worden duurt zo’n twaalf tot vijftien maanden. Die termijn wordt onder andere bepaald door de wet. Heeger: ‘De Commissie van deskundigen krijgt drie maanden de tijd om een ondernemingsplan goed te keuren. De Commissie Toegang Notariaat en het ministerie van Justitie en Veiligheid samen nog eens vijf maanden. Wij brengen deze duur al omlaag. Een ambitie die de Commissie van deskundigen heeft uitgesproken voor 2019. Bij een evident goudgerand dossier kan het namelijk veel sneller.’ Nadenken over de opvolging is één ding, maar bij een overname anno 2019 komt meer kijken. Van de Vendel: ‘Investeer in je kantoor zodat het meerwaarde oplevert: een geolied team dat goede contacten heeft opgebouwd, is veel interessanter voor overname dan een team

waarbij een hoog ziekteverzuim of doorlopend vertrek gaande is. Een instabiel en onrustig team schrikt de potentiële opvolger af.’


#### **NIET RIJK**

Van de Vendel kijkt altijd eerst wat er nodig is en dat is niet altijd wat de notaris denkt nodig te hebben. Vervolgens gaat ze op zoek naar de kandidaat. ‘Ik bouw eigenlijk de functie om de kandidaat heen. Ik duw de kandidaat dus niet in een reeds bestaande functie die feitelijk niet bij de nieuwe persoon past. De mensen van nu weten best wel wat ze willen en zijn ook bewust bezig met hun persoonlijke ontwikkeling en carrière. Als je dat dus niet regelt, gaan ze na een paar jaar weg. Ik manage de verwachtingen aan de voorkant.’ Daarbij komt ook een inwerkplan kijken. Er wordt gestructureerd naar de carrière gekeken en de opvolger krijgt begeleiding. ‘Niet iedere opvolger past bij een kantoor. Is het iemand met veel familierechttaffiniteit, dan past hij of zij niet in een onroerendgoedpraktijk. Dan kom je er ook niet uit. Ze willen geen geld betalen voor een kantoor waar ze geen affiniteit mee hebben.’ Net zoals Wielinga-De Winter ziet Van de Vendel ook dat geld een issue is. ‘Te vaak maak ik mee dat notarissen een te hoge overnamesom in gedachten

hebben en daar aan vast blijven houden. Essentieel is dat de overnamesom goed berekend is. Bij voorkeur door een accountant die bekend is met het reilen en zeilen in het notariaat. Daarnaast is mijn advies is: reken je niet te rijk. Probeer toe te werken naar een goede overnamesom die ergens in het midden uitkomt’, aldus Van de Vendel.

#### **KRACHT IN DE REGIO**

Eenpitters buiten de Randstad zijn volgens Van de Vendel niet per se minder aantrekkelijk, ook al wordt gedacht van wel. ‘Er zijn genoeg mensen die willen werken in de regio waar ze vandaan komen. Ze willen daar graag blijven. Daar, en in grensstreken, heb je minder concurrentie van collega’s. Laat je niet leiden door angst, maar boor juist de kracht in die regio’s aan, betrek je team erbij en breid je werkzaamheden uit. Steeds meer niet-notariële partijen nemen werkzaamheden van het notariaat over, terwijl het notariaat dé aangewezen partij is om natuurlijke en rechtspersonen te adviseren op meerdere gebieden. Stippel je koers uit en werk naar de overname toe.’ ■



Toekomst notariaat

# Doordenk implicaties

Tijdens de regiobijeenkomsten werd er, met het werkboek van oud-notaris Christiaan Stokkermans in de hand, volop gedroomd over de toekomst van het notariaat. Ook gaf een (notarieel) hoogleraar bij elke bijeenkomst commentaar op de voorstellen uit het werkboek. In *Notariaat Magazine* vertellen ze kort de kern van hun betoog.

| BEELD Truus van Gog

**Pim Huijgen** (Universiteit Leiden)

‘Het KNB-bestuur heeft meer dan een jaar geleden Christiaan Stokkermans gevraagd een uitvoerig rapport te schrijven met een visie op de toekomst van het notariaat. Mij is in dit verband niets gevraagd, maar nu is verzocht kort ook een visie op de toekomst van het notariaat te geven. Dat is natuurlijk onmogelijk; niettemin wil ik proberen enkele opmerkingen over de – mijns inziens gewenste – toekomstige ontwikkeling van het notariaat te schetsen.

Van het “rapport-Stokkermans” valt in ieder geval op dat een uitgewerkte probleemanalyse ontbreekt. Wat is nu eigenlijk het probleem dat om een oplossing vraagt? Als ik de geluiden uit het notariaat en uit bijvoorbeeld *Notariaat Magazine* goed versta, dan is het grootste probleem nu de vraag naar voldoende gekwalificeerde mensen in het notariaat. Dit probleem is eigenlijk een algemeen probleem in Nederland. Uit de media valt te vernemen over enorme tekorten aan personeel in de zorg, het onderwijs en de bouwsector.

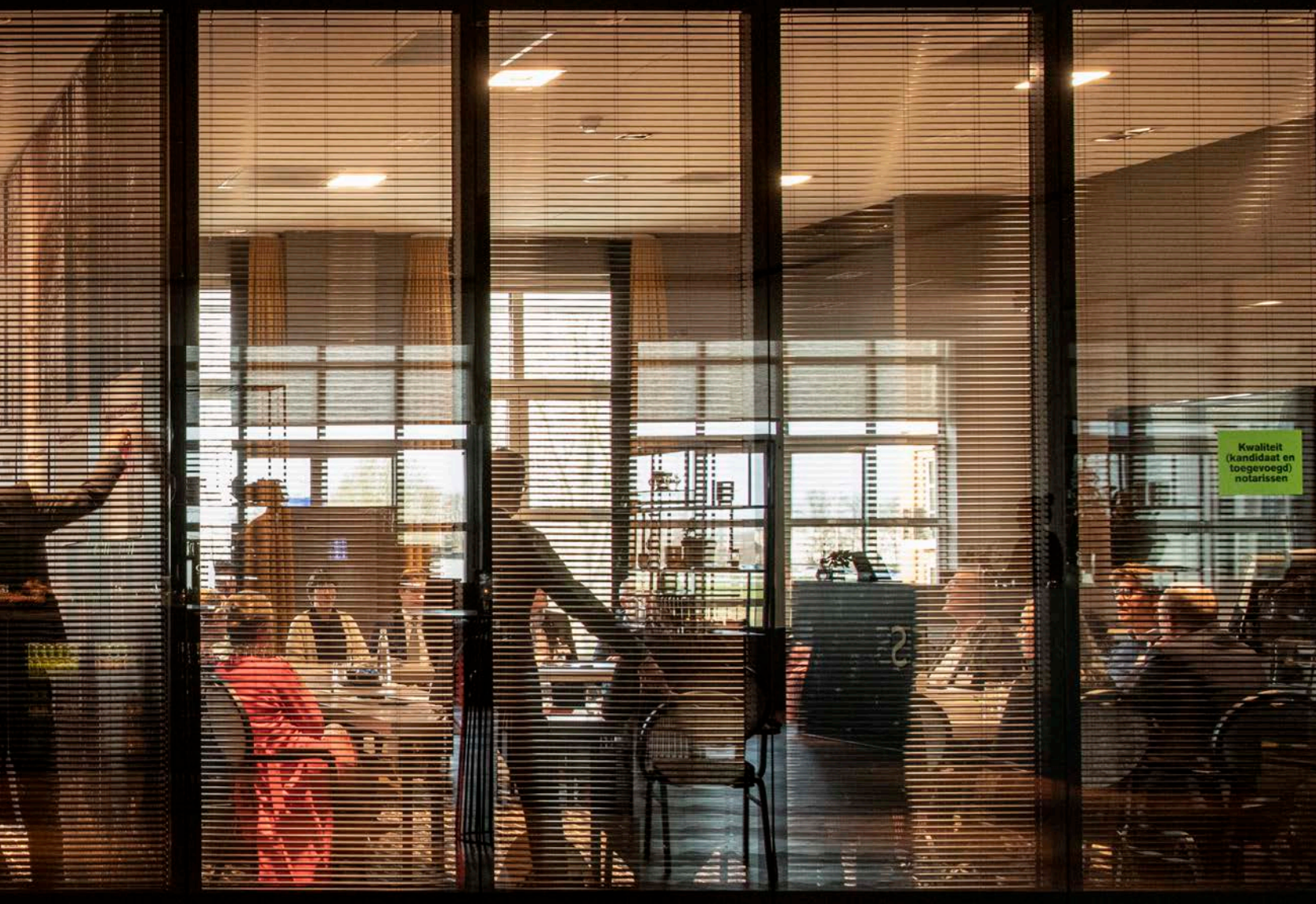
Bovendien heeft het notariaat – overigens evenals de zorg en de bouw – het probleem grotendeels aan zichzelf te wijten. In de recente crisisjaren zijn vele honderden kandidaat-notarissen en duizenden medewerkers ontslagen.

Wat nu te doen om het beroep zowel voor degenen die er al werkzaam in zijn als voor jonge notariële medewerkers en juristen meer aantrekkelijk te maken? Mijns inziens moet de (personele) structuur van notariskantoren op de schop. Ik denk dan aan het handhaven van notariële vestigingsplaatsen zoals nu voor een goede toegankelijkheid van kantoren bij het publiek. Deze kantoren worden een notarisrechtspersoon. Kandidaat-notarissen dienen in de eerste drie jaar de beroepsopleiding te volgen en zijn dan – evenals nu – waarnemingsbevoegd. Na zes jaar is iedere kandidaat notaris – mits hij tuchtrechtelijk geen ernstige fouten heeft begaan – van rechtswege notaris. De toegevoegd notaris wordt afgeschaft. Binnen het kantoor zijn er dan twee soorten notarissen, te weten: in loondienst of notaris-

ondernemer. Dat organiseert het kantoor zelf. Slechts indien men een nieuwe vestigingsplaats/rechtspersoon wil beginnen, moet een ondernemingsplan worden opgesteld dat de economische levensvatbaarheid onderbouwt. Ten slotte: een gedegen notariële opleiding aan de universiteit en ook de beroepsopleiding moet worden behouden. De enige reden immers om aan een beroepsgroep een domeinmonopolie toe te kennen, is aantoonbare kennis en inzicht op het desbetreffende vakgebied. Het is toch ook ondenkbaar dat de overheid een domeinmonopolie aan artsen toekent zonder dat die een uitstekende opleiding zouden moeten volgen!’

**Jan Biemans** (Universiteit Utrecht)

‘Het is toe te juichen dat de KNB reflecteert op de toekomst van het notariaat en de Wna. De aanname is dat het notariaat blijft bestaan, maar in een andere vorm. Werkboek Stokkermans daagt uit tot nadenken over die toekomst. Van belang is wel dat problemen en kansen in kaart worden gebracht, gekozen verande-



ringen *evidence based* zijn en implicaties daarvan voor het gehele notariaat worden doordacht. Dat mist nu nog. Wat brengt de glazen bol? Digitalisering, centralisering en uniformering kunnen ontzorgen. Een notaris kan zich meer richten op atypische gevallen – als adviseur, vertrouwenspersoon, (gedwongen) “poortwachter”. Cliënten worden meer (geïnformeerd) betrokken bij (keuzes rondom) “hun” notariële akte. Een persoonlijk Digitaal Notarieel Dossier (DND) in het nationaal protocol wordt gekoppeld aan *life changing events*. Digitale notariële akten op afstand vragen om een visie op “*Know your customer*” en *Belehrung* op afstand én om onderscheid tussen soorten akten en tussen consumenten en professionele partijen. Doordenk implicaties: hoe verhoudt *Belehrung* op afstand zich tot bescherming van ouderen? Wat is het gevolg van notariële akten op afstand gecombineerd met het opheffen van de standplaats? Werkt een nationaal protocol met nationale modellen (vergelijk NVM-koopakte)?

Dan het ambt: de notariële rechtspersoon moet worden geregeld in de Wna. Rechtspersoon is opdrachtnemer en dus aansprakelijk; notaris alleen bij opzet of grove schuld (mijn oratie, serie *Ars Notarius* 162, paragraaf 2.3). De drempel voor tuchtklachten mag hoger (WPNR 2018/7201). Rapport Stokkermans prikkelt: iedere (waarnemingsbevoegde) kandidaat-notaris wordt na zes jaar benoemd notaris, geen toegevoegd notarissen meer en werkgever/werknemer-verhoudingen vertaald in “notaris-medewerkers” en “notaris-partners” (vergelijk advocaten)? De opleiding: instroom vergroten is goed, maar daarvoor de notariële opleiding afschaffen, is het kind met het badwater weggooien. Notariële studie is zichtbaar, biedt “onderdak” (studenten, docenten, onderzoek) en fungeert als ijkpunt (universitaire kennis- en vaardigheden). Door afschaffen gaat inhoud verloren. En eenmaal afgeschaft, is terugkeer onwaarschijnlijk. Notariële studenten halen gemakkelijker (of standaard, Utrecht, Nijmegen) hun civiel effect; waarom niet ook omgekeerd

(gemakkelijker) notarieel effect voor Nederlands recht-studenten? Differentiatie: voor zij-instromers met praktijkervaring mag de lat lager. Artikel 2 Bna herzien en/of specialisatie toestaan zijn ook opties. Maar let op: de notarieel-universitaire lat minder hoog leggen, vraagt meer van notariaat en beroepsopleiding (meer *learning on the job*). Willen we dat? En welke hbo begint met notarieel recht? Ben benieuwd naar het vervolg!

**Leon Verstappen** (Rijksuniversiteit Groningen) ‘Het doet wat fatalistisch aan als de vraag naar de toekomst wordt gesteld aan het op een na oudste beroep van de wereld. Twijfel over het bestaansrecht van de notaris was er ook al toen ik in het notariaat begon, dertig jaar geleden. Periodiek staat dit onderwerp dan ook op de notariële agenda, vergezeld van de vraag of er iets moet veranderen. Zo ook nu weer en dat is denk ik niet slecht. Want alleen





# Wie zorgt er voor Floris?

Mijn man en ik zijn de trotse ouders van Floris. Tijdens een weekendje weg bedachten we dat er niets is geregeld voor als ons iets overkomt. Wie gaat dan voor Floris zorgen? Met mijn zus en zwager hebben we goede afspraken gemaakt. Bij de notaris hebben we alles in onze testamenten laten vastleggen. Een hele geruststelling!

Lees meer op

[notaris.nl/  
voogdij](https://www.notaris.nl/voogdij)

**Je regelt het bij de notaris**



door bij de tijd te blijven, met ontwikkelingen mee te gaan, blijft het beroep van notaris maatschappelijk relevant. De kern van het notariaat is of het beroep van notaris in de maatschappij toegevoegde waarde heeft. De volgende vragen moeten daarvoor worden beantwoord: wat doet de notaris? Is dat nodig? Zijn er betere en/of goedkopere alternatieven? Stokkermans verdient lof voor zijn uitgebreide werk, maar ik vind dat we het moeten beoordelen als dat wat het is: de gedachten van één ervaren oud-notaris die zijn sporen aan een internationaal opererend IDS-kantoor heeft verdiend. Zijn notitie weerspiegelt dit gegeven op verschillende punten. Het is met andere woorden een Zuidas-product, waarover men de vraag mag stellen of het geschikt is voor heel Nederland. Ik denk het niet. De gedachte van Stokkermans is dat deregulering leidt tot meer concurrentie, meer diversiteit en meer hoogwaardige kwaliteit. Het probleem van zijn voorstellen is dat zij juist leiden tot meer regels. Meer vrijheid om te ondernemen, maar daarom ook meer concurrentie en dus ook meer regels. Het verleden toont aan dat meer concurrentie in het notariaat gepaard is gegaan met meer regels rondom ambtsuitoefening, controle en handhaving. En als we Stokkermans' ideeën zouden uitvoeren, komen er nog veel meer regels bij: jaarlijks (evalueren en actualiseren van het) praktijkplan, een nieuwe instantie die derdengeldboekingen van notarissen gaat goedkeuren, het opstellen van indicatoren en het invullen van een monitorenvragenlijst en, als klap op de vuurpijl: een verplichting om te klikken in geval van misstanden bij een collega. De introductie van de praktijkhouder van de notarispraktijk is interessant, maar betekent de facto de verzwakking van de positie van de

individuele notaris. Voorstellen om de macht te concentreren bij het bestuur bevallen mij niet. Wel vind ik de voorstellen tot modernisering van de notariële akte interessant, waarin de digitalisering concreet vorm krijgt. Lees wat er niet staat en luister naar wat niet wordt gezegd. Mij valt op dat over het functioneren van BFT en van het tuchtrecht geen concrete aanbevelingen worden gedaan, terwijl ik behoorlijk veel kritiek op dat functioneren in de praktijk verneem en daar toch het nodige zou zijn te winnen, ook wat deregulering betreft. Ten slotte: hoe houden we het vak interessant voor de *next generation* notarissen?

**Bernard Schols** (Radboud Universiteit)

'Gaat de notaris de woelige tijden overleven? Een begin van een antwoord: splits in de toekomst het vak op in twee onderdelen. Wellicht niet letterlijk, maar als bewustwordingsproces. Houd de notariële elementen (akte en advies) niet koste wat kost geforceerd bij elkaar. Kun je anno 2018 nog volhouden dat je "(notariële) rechter" en ondernemer tegelijk kunt zijn? Sorteert al voor op de grote ontkoppeling. Week de akte als overheidsstempel en het notarieel-juridisch advies al een beetje los. Ouderwets gezegd: is mijn handeling wettelijk of buitenwettelijk? Of modern: in mijn *happy socks* of grijze (mantel)pak? De rol van overheidsdienaar en adviserend jurist begint in deze transparante tijden te knellen. De splitsing in "*private*" notarissen en "*public*" notarissen, is niet meer tegen te houden. De een dweept met en verkoopt zijn notariële kennis, de ander passeert akten en controleert juridische processen als overheidsdienaar, controleert de wilsovereenstemming en *Beleht*. Of noemt zich trendy: blockchainer.

Kortom, de een wordt een soort van notariële advocaat en de ander een soort van notariële (kanton)rechter.

Oftewel bevrijd u van de notariële spagaat: commercie versus publiekrechtelijke onafhankelijkheid. Het is dan ook tijd voor een complimentje voor het huidige notariaat, want het is voor niemand gemakkelijk om publiek functionaris en hardcore ondernemer tegelijk te zijn. Er zijn weleens mensen voor minder opgesloten. Het siert het huidige Nederlandse notariaat dat het in ethische zin nog steeds lukt om ondernemer en ambtenaar ineen te zijn. Deze grote vaardigheid is zeker niet iedere beroepsgroep gegeven. Niet schermen met je publiekrechtelijke monopolie, maar met je juridische vaardigheden. Zie bijvoorbeeld artikel 4:94 BW. Cliënten laten hun testamenten redigeren door hun notaris. Een innovatieve notaris (thans nog *public* en *private* ineen) vraagt dan principieel ook: maakt u uw testament zelf of zal ik het voor u doen? "Niet omdat het moet, maar gewoon omdat het kan!" Splits (in geestelijke zin) de factuur in een vast en een vrij gedeelte. Denk ook aan het magische artikel 7:176 BW. Voor de schenking als zodanig is de notariële akte niet verplicht, maar de begeleiding door een private notaris wel heel belangrijk.

Het meest populaire notariële product van de eeuw is uiteraard het levenstestament. En ook hier geldt weer: niet omdat het moet, maar gewoon omdat het kan. Of nog beter: (gedeeltelijk) omdat de bank het graag wil? Vraag u af waarom. Het antwoord is uw kracht. ■

ONDER  
ZOCHT

## ‘Zeer kleine VvE’s hebben problemen met besluitvorming’



De ene Vereniging van Eigenaren (VvE) is de andere niet. Kleine VvE’s hebben heel andere problemen dan grotere. Voormalig kandidaat-notaris Claudia Siewers onderzocht, samen met Astrid Luijk-Van Veldhuizen, met welke problemen de kleinste VvE’s worden geconfronteerd. Een aantal aanbevelingen moet de grootste knelpunten uit de weg nemen.

TEKST Martijn Rip | BEELD Truus van Gog

*Wat was de aanleiding voor uw onderzoek?*

‘Ik ben bezig met een proefschrift over het appartementsrecht. In het kader daarvan heb ik van belangenorganisatie VvE-Belang de opdracht gekregen om dit onderzoek te doen voor het ministerie van Binnenlandse Zaken. De opdracht was de voornaamste knelpunten voor het goed functioneren van kleine VvE’s in kaart te brengen. Bijna de helft van het aantal VvE’s is namelijk kleiner dan vijf eenheden. Het functioneren van VvE’s stond de afgelopen tien jaar bovendien erg in de belangstelling. In achterstandswijken blijken veel kleine VvE’s aanwezig te zijn, waarvan de appartementen verhuurd worden door particuliere verhuurders. Die hebben andere belangen dan eigenaren die zelf in de appartementen wonen.’

*Wat hebt u onderzocht?*

‘We hebben onderzocht tegen welke problemen VvE’s aanlopen. Als eerste hebben we gekeken wat eigenlijk een kleine VvE is. Iedere grens die je trekt, is arbitrair. Een VvE bestaande uit twee appartementsrechten noemen we zeer klein, een VvE tot tien appartementsrechten klein. Nu gelden dezelfde regels voor grote en kleine VvE’s. Sommige maatregelen wegen echter zwaarder voor kleine verenigingen. Hoe groter

een complex, hoe lager de kosten per eenheid. Astrid en ik zijn nu samen met de KNB bezig een “modelreglement *light*” op te stellen om de belangrijkste knelpunten voor kleine VvE’s te voorkomen. We verwachten dit in 2020 te kunnen presenteren.’

***‘Notarissen moeten bij zeer kleine VvE’s niet vanzelfsprekend het gewone modelreglement toepassen’***

*Wat zijn de conclusies van uw onderzoek?*

‘Veel zeer kleine VvE’s hebben problemen met de besluitvorming. Omdat ze maar met z’n tweeën zijn, is de benodigde meerderheid voor een besluit niet mogelijk. Wat doe je dan? Je zou naar de rechter kunnen stappen, maar veel mensen willen dat niet. Het gaat immers om je burens. Soms is iemand ook niet bereikbaar, bijvoorbeeld omdat deze in het buitenland woont. Naleving en handhaving van de reglementen is lastig, mensen missen expertise. Wat we verder zien, is dat zeer kleine VvE’s niet voldoende mensen hebben om een bestuur en een kascommissie te vullen. Ook de verplichting om de jaarstukken door een accountant te laten controleren, is te zwaar voor ze. Omdat

**NAAM** Claudia Siewers  
**LEEFTIJD** 40  
**GEBORTEPLAATS** Zaanstad  
**STUDIE(S)** Master notarieel recht, Universiteit Utrecht  
 Postdoc Onroerend goedrecht, Grotius Academie  
**ONDERZOEK** ‘Kleine VvE’s’

de VvE’s zo klein zijn, missen ze vaak de professionaliteit. Notulen zijn niet nodig, denken ze, we begrijpen elkaar toch wel. Dat is de situatie als alles goed gaat, maar bij problemen zijn de verhoudingen al snel anders. De kleine VvE’s zijn oververtegenwoordigd in het aantal VvE’s waarin het niet goed gaat. Een deel van de oplossing is het uitbesteden van het werk aan een professionele beheerder. Ook zien we voordelen door samenwerking in een koepel-VvE, speciaal voor de kleine VvE’s.’

*Wat kunnen notarissen met het onderzoek?*

‘Wij denken dat notarissen hierbij een heel belangrijke rol spelen. Zij maken de regelgeving voor de VvE, zij maken de splitsingsakte. Die bestaat uit de statuten en de reglementen. Voor dat laatste deel gebruiken de meeste notarissen het modelreglement van de KNB. Voor elke overdracht van appartementsrechten zitten de mensen bij de notaris aan tafel. Vaak vergeten mensen dat ze door de overdracht van het appartementsrecht deel gaan uitmaken van een gemeenschap. En daar vloeien verplichtingen uit voort. We moeten er naartoe dat notarissen bij zeer kleine VvE’s niet vanzelfsprekend het gewone modelreglement toepassen. Aan de hand van de feitelijke situatie moeten ze bekijken welke verplichtingen in het reglement worden opgenomen en welke niet. De verplichting om de jaarstukken door een accountant vast te laten stellen kun je er bijvoorbeeld buiten laten.’

*Gaat u nog verder met het onderzoek?*

‘Dit jaar hoop ik te promoveren op het wijzigen van splitsingsakten. Ik heb uitgewerkt hoe het proces kan worden versoepeld en wat de achterliggende reden is om het proces zo in te richten. Verder zijn we, zoals eerder gezegd, bezig met een ‘modelreglement *light*’. Daar zijn we nu naar aan het kijken.’ ■

Fred Teeven

## Het laatste woord

Ik zou een betere politicus zijn geweest als ik ondernemers-ervaring had gehad



Ik weet niet of het met mijn leeftijd te maken heeft, maar steeds vaker bekruipt mij het gevoel van ‘ik heb dit al eerder meegemaakt’. Niet een gevoel van *déjà vu*, want dat is een ervaring die feitelijk niet heeft plaatsgevonden. Nee, ik bedoel het gevoel van de geschiedenis herhaalt zich.

### TERUGKIJKEN

Bij het nadenken over een onderwerp voor deze column overwoog ik om te schrijven over Triodos Bank en ING Italië en falende witwaspreventie en detectiesystemen bij de banken. Falend topmanagement en commissarissen en dat over een lange periode. Maar na enig overdenken en zelfreflectie heb ik besloten de financiële sector mijn sarcasme te besparen. Althans voor nu. Ik besluit eens terug te kijken, naar aanleiding van de laatste verkiezingen.

Islam, immigratie, Europese Unie en euro  
Het is bijna zeventien jaar geleden dat Pim Fortuyn op het Mediapark in Hilversum werd vermoord. Fortuyn, voormalig PvdA- en VVD-lid, is dan op zijn hoogtepunt en staat op het punt de politieke arena binnen te marcheren. Hij heeft dan op zijn eigen wijze – volgens sommige ‘abject’ – de islam, massamigratie en de politieke benoemingen van bijvoorbeeld burgermeesters ter discussie gesteld. Het is 3 september 2004 wanneer Geert Wilders uit de VVD-fractie in de Tweede Kamer stapt. Dit is het begin van wat uiteindelijk de opkomst van de PVV zal zijn. Wilders is bekend van zijn overduidelijke mening ten aanzien van de islam, de immigratie, de Europese Unie en de euro. Na een cordon sanitair en mislukte gedoogsteun aan het kabinet Rutte volgt voor Wilders het onvermijdelijke edoch geliefde oppositie voeren. Bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 behaalde Thierry Baudet twee zetels met zijn partij Forum voor Democratie (FvD). En wij weten nu dat FvD met dertien zetels in de Eerste Kamer zal plaatsnemen. Baudet: tegen de Europese Unie, euro en immigratie.

### PASSEND ANTWOORD

Ik constateer dat op de gebieden Europese Unie, euro, immigratie en islam er verdeeldheid is onder de bevolking en in de politiek en stel vast dat dit al twintig jaar issues zijn

waarop de politiek geen passend antwoord weet te geven. De traditionele partijen falen in het overtuigend en eerlijk uitleggen van de door hun gekozen richting. Nieuwe politieke, ‘pop-up’-issuepartijen beantwoorden aan het gevoel van een grote groep kiezers. Zij deponeren hun aversie middels de beproefde ‘Tegenpartij’-methode, uitgevonden door Kees van Kooten en Wim de Bie. Maar door gebrek aan bereidheid tot compromissen komt daadwerkelijke verandering onvoldoende van de grond.

### WAAROM?

Wanneer ik nu door mijn ondernemersbril terugkijk, vraag ik mij af of ik dingen anders gedaan zou hebben als ik eerst ondernemer zou zijn geweest voordat ik de politiek in ging. En dan bedoel ik niet het bewaren van bonnetjes ...

Ik denk dat ik de vraag bevestigend moet beantwoorden. Ik moet nu dagelijks de ‘waaromvraag’ beantwoorden. Waarom zouden klanten van mijn diensten gebruiken? Waarom is mijn tarief zoals het is? Waarom geeft u dit advies? Klanten verwachten dan een kort, eerlijk en overtuigend antwoord. *To the point*. Dus ja, ik denk dat ik een betere politicus zou zijn geweest als ik ondernemers-ervaring had gehad. Misschien was ik beter in staat geweest aan de kiezer de standpunten van mijn partij uit te leggen. Want de kiezer is net als een klant. Loyaal zolang zij eerlijk en met respect behandeld worden, maar afwijzend wanneer er niet naar ze geluisterd wordt. Een attitude van ‘wij weten wat het goede is voor u’ werkt niet bij de klant en zeker niet bij de kiezer. Het gaat om uitleggen, uitleggen en nog eens uitleggen. En vergeet niet: de klant, én de kiezer, hebben altijd het laatste woord. En dat is heden ten dage in het notariaat niet anders. Het geldt ook voor uw klant! ■

*Deze column wordt afwisselend geschreven door Teska van Vuren of Fred Teeven.*

Uitkoop ANAC

# ‘Goede afspraken voorkomen discussies’

**Na veertig jaar harmonieuze samenwerking, ga je ook harmonieus uit elkaar, vindt Lex Peters, inmiddels de enige directeur van familiebedrijf ANAC. Het uitkopen van zijn broer verliep soepel, mede dankzij de heldere bedrijfsstructuur die huisnotaris Claudia Lap adviseerde.**

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Truus van Gog

**T**rots wijst Lex Peters in het ANAC-tankstation in Nijmegen naar zwart-witfoto's boven de balie. Ze illustreren de start en expansie van het familiebedrijf, waarmee zijn ouders in 1940 op een steenworp afstand begonnen. Aanvankelijk met een zaad- en meelhandel, maar in de jaren vijftig van de vorige eeuw verschijnen er twee benzinepompen voor de boerderij en kunnen klanten er hun auto laten repareren. De onderneming krijgt dan de naam Het Klaverblad, waarnaar het klavertje vier in het huidige logo verwijst. Als automobilisten moeten uitstappen om binnen af te rekenen, ruikt vader Peters handel en verkoopt hij ook andere producten. Begin jaren zeventig van de vorige eeuw doopt hij het bedrijf om in Algemene Nederlandse Automobielen Club (ANAC). De drie zoons (Ton, René en Lex) nemen in 1985 de zaak over. Voortvarend breiden zij tankstation annex garage uit met doe-het-zelf-wasboxen en lanceren begin jaren negentig van de vorige eeuw de eerste autowasstraat. Terwijl de garage wordt afgestoten, innoveert het bedrijf tegen de klippen op en telt tegenwoordig dertien autowasstraten waarvan drie met een interieurbaan in

Nederland en België, drie benzinestations, een indoor kartbaan, een self storage bedrijf en een hoge wasstraat voor bestelbussen.

## AANBIEDINGSPLICHT

Claudia Lap: ‘Toen Ton, René en Lex de zaak overnamen, werd het een vennootschap onder firma met drie broers. Begin jaren negentig kreeg ik als jong kandidaat-notaris bij Hekkelman Notarissen hun dossier en wijzigden we dit in een bv-structuur.’ Zoemend tevreden zijn de broers ook over de bedrijfsstatuten die huisnotaris Lap in 1998 opstelde. ‘Daarin staat dat als een van de aandeelhouders overlijdt diens erfgenamen verplicht zijn de aandelen aan te bieden aan de twee andere aandeelhouders. Dit om te voorkomen dat die erfgenamen kunnen beslissen het bedrijf deels over te nemen’, aldus Lap. Lex Peters: ‘Het is aan de twee andere aandeelhouders of zij gebruikmaken van die aanbiedingsplicht.’

De destijds opgestelde bedrijfsstatuten kennen een structuur die het gemakkelijker maakt beslissingen te nemen en dingen te ontrafelen. Daarbij heeft elke broer een persoonlijke holding, waarin ieder ook apart dingen kan ondernemen. Het bedrijf groeit enorm: er komen ondernemingen, bv's en vestigingen bij. De aanbiedingsplicht wordt uiterst relevant als oudste broer Ton in 2011 overlijdt en alle aandelen in handen komen van René (64) en Lex (58). Sindsdien geven zij samen leiding aan ANAC.

## ER SAMEN UITKOMEN

Begin november 2018 realiseert Lex zich tijdens het hardlopen dat de tijd rijp is zijn zes jaar oudere broer uit te kopen. Twee dagen later doet hij hem een bod dat klinkt als een klok, met een paar randvoorwaarden. Het helpt dat de broers een aantal jaren daarvoor eenzelfde traject meemaakten na het overlijden van Ton: ze weten wat







*‘Alles kan maar beter glashard op papier staan’*

de aandelen waard zijn. Na twee gesprekken van tien minuten zijn zij er min of meer uit. Kort daarop licht Lex zijn financiële rechterhand in, stelt de werknemers op de hoogte, praat met de bank en belt zijn huisnotaris. Lex Peters: ‘De eerste mail die ik Claudia schreef over de uitkoop van mijn broer omvatte zes regels met daarin de geest achter de deal. Als het uitgangspunt is dat je het fatsoenlijk wilt doen en de relatie goed wilt houden, moet je ook zo handelen. Want hoe meer mensen je adviseren, hoe ingewikkelder het wordt en waarom zou je voor een ton advieskosten maken als je er ook samen uit kunt komen?’

#### **PARTIJDIGE ADVISEUR**

Notaris Lap kent de gebroeders Peters als typische ondernemers met snelle inzichten, snelle beslissingen. Maar nu René en Lex als aandeelhouders uit elkaar gaan en in potentie elkaars tegenstanders worden, ziet zij de nodige voetangels. Niet alleen als het gaat om de juridische spelregels over inkoop van de aandelen, maar ook in de onderlinge verhouding en met de familie. Daarom adviseert ze de mannen er allebei een eigen partijdige adviseur naar te laten kijken. Met René maakt ze aparte afspraken, omdat de situatie voor hem anders is dan voor Lex. Over de waardebepalingen heeft Lap geen twijfels. Wel zijn er veel kleine randvoorwaarden gemoeid met de financiering en delen die later betaald worden. ‘Die kun je in onderling vertrouwen afspreken, maar stel dat Lex in die periode tegen een boom rijdt. Dan moeten zijn erfgenamen ineens met René

afrekenen, of andersom. In dergelijke gevallen ziet de wereld er totaal anders uit en kan alles maar beter glashard op papier staan.’

#### **TIMING**

De uitkoop betreft geen aandelenoverdracht waarbij de een koper is en de ander verkoper, maar om inkoop van de aandelen waarbij de vennootschap de koper is. Juridisch-technisch spelen notaris en accountant in deze constructie een speciale rol en onderzoeken hoe het staat met de liquiditeit en solvabiliteit van het bedrijf. De complexe transactie omvat acht akten en onder meer financiering met zekerheden op al het bedrijfsonroerend goed. Voor 3 januari 2019 verzorgt Lap een minutieus doordachte *closing* agenda, ook omdat de *timing* nauw luistert: wie is op welk moment als bestuurder bevoegd te tekenen? En wat is een veilige volgorde? Immers, bij een aandelenoverdracht gaat de eigendom over op het moment dat de akte getekend is. Maar een hypotheekrecht krijgt pas zijn werking na inschrijving van de akte in het Kadaster. Doorgaans is dit iets vaktechnisch, maar tot haar verrassing maakt de vooraf ingelichte en met alle onderdelen akkoord gegane bank tijdens de transactie bezwaar. Lap: ‘Omdat ik alle partijen en hun belangen goed kende, kon dit nog dezelfde middag worden opgelost, maar voor mij betekende dit scherp en adequaat handelen. De *closing* liep hierdoor enkele uren uit.’

Lap noemt het bijzonder dat de broers altijd harmonieus hebben samengewerkt, maar volgens Peters heeft haar heldere structuur in de bedrijfsstatuten daar sterk toe bijgedragen.

‘Alleen al die aanbiedingsplicht bood veel duidelijkheid. Bij hoeveel bedrijven zie je niet dat als iemand overlijdt de kinderen de aandelen houden en allerlei beslissingen traineren?’ Lap: ‘Al twintig jaar geleden legden we dit vast, lang voor er iets aan de hand was. Met goede afspraken voorkom je discussies en gedoe.’

#### **GEZOND BOEREN VERSTAND**

Sinds René weg is uit het bedrijf bleef de bestuursvorm hetzelfde. Claudia: ‘Eerst waren ze met z’n drieën de baas, daarna met zijn tweeën en nu doet Lex het alleen: het is overzichtelijker geworden.’ Lex: ‘Wel heb ik mijn huidige partner binnengehaald. Als broers vonden wij strikt: geen vrouwen! Maar ANAC draait nu zakelijker en rationeler dan voorheen.’ ANAC is het bedrijf en daarboven zit zijn persoonlijke holding. Dat heette eerst Lex Peters Holding, wat hij veranderde in GeBoVe: Gezond Boeren Verstand. Lex Peters: ‘Gebruik je gezonde verstand, zegt Claudia vaak en dat is ook de manier waarop ik de dingen doe. Pa en ma zijn met een boerenbedrijf begonnen en nu bestaat het bedrijf Gezond Boeren Verstand, dat vind ik leuk.’

Aan zijn pensioen wil Lex voorlopig zelfs niet denken. Wel begeleidt zijn zoon in Wilrijk – tussen Antwerpen en Brussel – de bouw van een groot filiaal. Zijn dochter studeert nog. Als zij op den duur het bedrijf willen voortzetten, dan zou hij dat mooi vinden. ‘Zo niet, dan ga ik te zijner tijd op zoek naar een externe opvolger.’ ■



Jan van de Streek

# ‘Een jaarlijks kuurtje fiscaliteit zou niet verkeerd zijn’

**Wat kun je als (kandidaat-)notaris leren van een professor vastgoedeconomie, executie- en beslagrecht, internationaal goederenrecht of fiscaal concernrecht? Veel! De kennis op universiteiten is eindeloos. Voor deze rubriek praten wij elk nummer met een andere hoogleraar. We maken een rondje door het land met de vraag: ‘Wat kan het notariaat van u leren?’ Deze keer krijgen we les van Jan van de Streek.**

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Truus van Gog

‘**N**otarissen zijn geen fiscalisten of belastingadviseurs. Zij zijn wel betrokken bij het opzetten en uitvoeren van fiscale constructies. Die fiscale constructies zijn in de regel legaal. Belastingontwijking is geen belastingontduiking, maar je hebt een tussencategorie: agressieve belastingontwijking. En die staat tegenwoordig ter discussie. Ik kan mij voorstellen dat de notaris het lastig vindt daarover te oordelen en dat overlaat aan experts. Als ik voor een groep notarissen zou staan, zou ik ze ethisch willen prikkelen door ze een steeds verdergaande fiscale constructie voor te leggen waarbij je een notariële akte nodig hebt. En dan steeds een stapje verder gaan en vragen of ze daaraan meewerken. Ik zou willen weten waar hun ethische grens ligt. Prikkelen in hoeverre ze bereid zijn mee te werken aan agressieve belastingconstructies. Niet om ze te verwijten, maar om van gedachten te wisselen over de rol van de notaris bij taxplanningconstructies. De grens ligt voor iedereen ergens anders. Het oplossen van agressieve ontwijking ligt daarentegen niet bij het notariaat, niet bij belastingadviseurs, niet bij bedrijven, maar bij de wetgever. De overheid moet betere wetten maken. Het liefst samen met andere landen.’

## COMMENTATOR IN HET NIEUWS

‘Ik ben hoogleraar belastingheffing van concerns. Denk aan een holding en een werkmaatschappij in het mkb. Maar concerns komen natuurlijk ook voor bij de zogenoemde multinationals en conglomeraten met over de

hele wereld honderden of duizenden vennootschappen in een concern. Er is een grote maatschappelijke discussie ontstaan. Vanwege die commotie staat het belastingonderzoek opeens in de belangstelling. Vooral sinds 2013 heeft het de aandacht gekregen van de onderzoeksjournalistiek, de politiek en de maatschappij. Je kunt geen krant openslaan of het gaat wel over belastingontwijking. Als hoogleraar probeer ik in dit debat altijd een evenwichtige positie te kiezen met oog voor alle betrokken belangen. Ik mis een dergelijk perspectief nog weleens bij belastingadviseurs.’

## MIJNENVELD

‘De vennootschapsbelasting is zo complex geworden. Wetteksten zijn onleesbaar en regelingen grijpen onverklaarbaar op elkaar in. Je hebt zoveel om mee rekening te houden. Zelfs experts beheersen het niet meer honderd procent. De belangrijkste reden daarvoor is, dat de wetgever zich gedwongen voelt toch op te treden tegen belastingontwijking en dan krijg je een stapeling van wetgeving. Aanbouwwetgeving: een soort “deze vuist op deze vuist” van Ome Willem. Als bijvangst heeft het mkb daar ook last van. Regelingen die voor alle bedrijven gelden, veroorzaken vaak veel administratieve lasten. Mijn advies is: werk met drempels. Je zou kunnen zeggen dat bepaalde regelingen pas gelden bij een verlies of omzet van een bepaald bedrag. Dan blijft het gros van het mkb buiten schot. Een soort vennootschapsbelasting *light*.’

## KUURTJE FISCALITEIT

‘De notaris zou volgens mij ook een fiscale generalist moeten zijn. Vaak komen mensen ook met fiscale vragen bij de notaris. Ik heb het niet over multinationals en ethiek, maar gewoon over huis-tuin-en-keukenvragen. Een soort huisarts: je moet altijd doorverwijzen naar een specialist als je meer wilt weten, maar

eerstelijns hulp voor fiscale problemen moet de notaris wel kunnen bieden. Het is niet juist om als notaris je kop in het zand te steken, omdat je belasting vreselijk vindt. Het hoort bij zijn functie in het maatschappelijke verkeer. Stop daar de nodige uurtjes in. En niet alleen in successierecht, maar ook in inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting. De studenten notarieel recht waar ik af en toe een gastcollege aan geef, lopen er niet warm voor. Het zit dus niet in het notaris-dna. Een jaarlijks kuurtje fiscaliteit zou niet verkeerd zijn.’

## VIRUS

‘Zelf ben ik dit vakgebied ingerold door een enthousiaste professor. Ik had al wel interesse voor fiscale zaken. Zo vond ik het T-biljet dat ik moest invullen voor mijn bijbaantje op mijn vijftiende al heel interessant, maar het kwam echt los tijdens mijn studie accountancy. Ik kreeg een vakinleiding belastingrecht van professor Leo Stevens en toen dacht ik: dit is het! Ik had het virus te pakken. Docenten kunnen een heel belangrijke invloed hebben op studenten. Daar ben ik mij ook van bewust. Om die reden geef ik ook het eerstejaarsvak. Ik wil die jonge studenten bereiken en laten zien dat fiscaal recht een keuze is. Het is interessant om met studenten van gedachten te wisselen over het achterliggende maatschappelijke en politieke spanningsveld en de keuzes waar de wetgever voor heeft gestaan bij wetgeving. Dat doe ik dan ook graag. En er komen weleens dingen naar voren waar ik nog niet bij stil had gestaan. Studenten hebben bij uitstek een onbevangen blik op de situatie.’ ■

WIE Jan van de Streek  
WAT Fiscaal concernrecht  
WAAR Universiteit van Amsterdam  
LES ‘Denk na over de ethische grens’



# ‘Aan de slag’

**Helder, eenvoudig en toegesneden op de wensen van de praktijk. Dat zijn volgens het kabinet de uitgangspunten van de nieuwe wetgeving over personenvennootschappen. De aloude discussie over de rol van de notaris lijkt (vooralsnog) beslecht: nee, geen verplichte tussenkomst. Het wetsvoorstel is onlangs in consultatie gegaan.**

TEKST Dorine van Kesteren | BEELD Truus van Gog

**D**e weg ernaartoe was lang en hobbelig. Al tijdens de beraadslagingen over een nieuw Burgerlijk Wetboek in de jaren zeventig van de vorige eeuw stond herziening van de wetgeving voor de personenvennootschap op de agenda, maar zonder concreet resultaat. Veertig jaar later kwam toenmalig minister Ivo Opstelten van Justitie met een wetsvoorstel, waarvan de basis was gelegd door de illustere professor Maeijer. Eenmaal gearriveerd in de Eerste Kamer trok Opstelten zijn voorstel echter in en stierf het een stille dood. De 231.000 ondernemers in Nederland die opereren in de vorm van een maatschap, vennootschap onder firma (vof) of commanditaire vennootschap (cv) moeten het dus tot op de dag van vandaag doen met regels die stammen uit 1838. Nu waagt minister Sander Dekker van Rechtsbescherming een nieuwe poging. En dat is hard nodig, aldus professor Martin van Olffen, die met zijn werkgroep aan de wieg stond van

het wetsvoorstel. ‘De huidige wetgeving is niet alleen verouderd, maar ook slecht kenbaar, omdat de regels verspreid zijn over het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Koophandel. Bovendien moet voor een goed begrip niet alleen de wet worden gekend, maar ook de rechtspraak.’

‘Zo was er jarenlange strijd over de vraag of nieuwe vennoten aansprakelijk waren voor oude schulden. Uiteindelijk moest de Hoge Raad eraan te pas komen om deze vraag te beantwoorden en al die tijd was er onzekerheid’, vult Gerard van Solinge aan, advocaat bij Allen & Overy en hoogleraar Ondernemingsrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen. ‘De praktijk wacht al decennia op modernisering en vernieuwing van de wetgeving’, vat Corrine Holdinga, notaris bij HMK Notarissen in Amsterdam en bestuurslid van de Vereniging Ondernemingsrechtsspecialisten Notariaat (VON), het kernachtig samen.

## NOBEL AMBT

Het wetsvoorstel voorziet in nog maar twee rechtsvormen: de personenvennootschap en commanditaire vennootschap. Anders dan nu is de vennootschap nieuwe stijl een rechtspersoon. ‘Als zelfstandig drager van rechten en verplichtingen kan de personenvennootschap eigenaar worden van alle goederen die worden gebruikt in de bedrijfsuitoefening, zoals een pand, meubilair en machines. Dat is een stap voorwaarts. Nu zijn de vennoten vaak gezamenlijk eigenaar, waardoor er telkens allerlei rechtshandelingen moeten plaatsvinden als er vennoten toe- of uittreden’, zegt Van Olffen, in het dagelijks leven notaris bij De Brauw Blackstone Westbroek en hoogleraar Ondernemingsrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Het negentiende eeuwse onderscheid tussen beroep en bedrijf vervalt. Van Solinge: ‘Het besef is doorgedrongen dat beroepsbeoefenaars zoals artsen, notarissen en advocaten tegenwoordig ook een bedrijf hebben; het is



Corine Holdinga



Martin van Olffen

*‘De praktijk wacht al decennia op modernisering en vernieuwing van de wetgeving’*



Gerard van Solinge

niet alleen een nobel ambt.’ Dit betekent dat er in de toekomst alleen nog hoofdelijke aansprakelijkheid bestaat voor de schulden van de vennootschap. Nu zijn maten in een maatschap nog aansprakelijk voor gelijke delen. ‘Het is natuurlijk niet goed uit te leggen dat een schilder in een vof voor het geheel kan worden aangesproken en een notaris met drie maten slechts voor een kwart.’

#### **CHIRURG**

Een andere vernieuwing is, dat als een bepaalde vennoot een opdracht uitvoert slechts déze vennoot extern aansprakelijk is – naast de vennootschap – en de andere vennoten niet. Denk aan de situatie dat een patiënt per se wil dat zijn operatie door die ene chirurg wordt uitgevoerd. Van Olffen: ‘Met deze zogeheten beperkte aansprakelijkheid komt de minister tegemoet aan de wens van ondernemers. Dit vergt in de praktijk overigens wel goede werk- en organisatie-

afspraken. Als bijvoorbeeld een notaris is belast met zo’n speciale opdracht, moet hij ervoor waken dat zijn maten niet ook met een deel van de uitvoering aan de slag gaan.’ Het wetsvoorstel regelt daarnaast expliciet dat een nieuwe vennoot alleen verbonden is aan verplichtingen die ná zijn toetreden zijn ontstaan. Een vertrekkende vennoot is na vijf jaar bevrijd van verplichtingen tegenover derden. Verder kunnen financiers straks een zekerheidsrecht vestigen op een aandeel in de personenvennootschap. Holdinga: ‘De verwachting is dat dit het gemakkelijker zal maken om financiering aan te trekken.’

#### **VERPLICHTE TUSSENKOMST**

Terugkerend discussiepunt is of een notariële akte verplicht moet zijn om rechtspersoonlijkheid te laten ontstaan. In het wetsvoorstel hakt Dekker de knoop door: nee. Hiermee volgt hij de voorstellen van de werkgroep Van Olffen. ‘Zo beperken we de administratieve lasten

voor het bedrijfsleven en blijft het laagdrempelig om een personenvennootschap op te richten. De rol van de notaris blijft zoals die nu is: zorgen dat mensen die zo’n vennootschap willen aangaan, goed op de hoogte zijn van de risico’s en dat deze, waar nodig, worden meegenomen in het contract’, zegt Van Olffen. Notaris Holdinga noemt het ‘spijtig’ dat de notaris geen verplichte rol heeft. ‘Notariële tussenkomst bij de oprichting van een personenvennootschap met rechtspersoonlijkheid draagt bij aan de rechtszekerheid in het handelsverkeer, de betrouwbaarheid van de openbare registers en – *last but not least* – het voorkomen van fraude en witwassen. Maar ook zonder die verplichting zullen ondernemers in de praktijk de weg naar de notaris weten te vinden. Onze beroepsgroep is deskundige bij uitstek op dit terrein. Hier liggen dus mooie kansen.’





**HANDELSREGISTER**

Zonder inschrijving in het Handelsregister heeft de nieuwe personenvennootschap volgens de minister ‘rechtspersoonlijkheid met enige beperkingen’. Zo kan zij dan geen erfgenaam zijn en ook geen registergoederen verkrijgen. Dit sluit aan bij de regels voor de informele vereniging, valt te lezen in de Memorie van Toelichting. Een vreemde vergelijking, aldus Holdinga. ‘Personenvennootschappen verrichten bedrijfsmatige activiteiten die het niveau van de als informele vereniging georganiseerde breiclub doorgaans ver overstijgen.’ In tegenstelling tot Van Olffen en Van Solinge, die dit risico niet zo groot achten, maakt Holdinga zich zorgen over de mogelijke fraude die hieruit voortvloeit. ‘Een personenvennootschap die niet is ingeschreven in het Handelsregister kan bijvoorbeeld wél aandelen op naam houden. Stel dat een niet-ingeschreven personenvennootschap aandeelhouder wordt van een bv, dan ontstaat

een ondoorzichtige vennootschappelijke structuur en ligt misbruik op de loer. De VON zal er bij de consultatie dan ook niet alleen voor pleiten dat de notaris een rol krijgt, maar ook dat de rechtspersoonlijkheid pas ontstaat ná inschrijving in het Handelsregister.’

**BEREN**

Van Olffen noemt als kritiekpunt dat de voorstellen van de werkgroep over de herstructurering van personenvennootschappen (fusie, splitsing en omzetting in een andere rechtsvorm) niet terugkomen in het wetsvoorstel. ‘Slechts één aspect wel: dat de eigendom van een vennootschap die wordt ontbonden en daarna voortgezet door één van de vennoten, van rechtswege, onder algemene titel overgaat van de rechtspersoon naar die ene vennoot. Die overgang van rechtswege geldt overigens niet voor registergoederen. Daarvoor is nog wel een notariële akte van levering vereist.’ Van Solinge wil liever niet spreken over

‘gemiste kansen’. Het betere is de vijand van het goede, en dit is een goed wetsvoorstel, benadrukt hij. ‘De werkgroep heeft bergen werk verzet. Juristen zien altijd beren op de weg – en dat moet ook, dat is ons werk – maar ik roep hen op om nu niet weer eindeloos te gaan delibereren. Want dan vrees ik dat het met dit wetsvoorstel net zo afloopt als met zijn voorgangers. Laten we gewoon met deze wet gaan werken en eventuele fouten of lacunes later herstellen. Aan de slag dus, want daar heeft het bedrijfsleven in Nederland enorme behoefte aan.’ ■

**Wat vindt u?**

Voordat het kabinet het wetsvoorstel Modernisering personenvennootschap indient bij de Tweede en Eerste Kamer ligt het voor ter openbare consultatie. Een ieder kan reageren tot 31 mei via [www.internetconsultatie.nl/moderniseringpersonenvennootschap](http://www.internetconsultatie.nl/moderniseringpersonenvennootschap).

Een aantal notariskantoren heeft zich ten behoeve van hun aansprakelijkheidsverzekering verenigd in coöperatie Insurplus. Via deze ondernemingsvorm verzekeren zij zich collectief tegen risico's tot 75 miljoen euro. Hun cliënten hoeven nu niet meer voor grote transacties naar de Zuidas.

*'Het gaat om grote notariskantoren, zonder advocaten en fiscalisten'*



Coöperatie Insurplus

## Concurreren met de Zuidas

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Shutterstock

Iedere notaris is standaard verzekerd voor 25 miljoen euro. De verplichte beroepsaansprakelijkheidsverzekering gaat tot 1 miljoen euro, daarbovenop komt de verplichte excedentverzekering tot 25 miljoen euro. Toen notaris Arnaud Wilod Versprille zijn kantoor anderhalf jaar geleden tegen veel hogere risico's wilde verzekeren, bleek dit een kostbare aangelegenheid. Toch was dat een diepe wens. Olenz Notarissen is een zelfstandige notarispraktijk in Veenendaal met een focus op ondernemings- en vastgoedrecht, grotere familie- en mkb-bedrijven, directeuren-groootaandeelhouders en plaatselijke en regionale non-profitorganisaties. Het komt steeds vaker voor dat een kantoor als het zijne betrokken is bij omvangrijke transacties.

### HOGERE DEKKINGSGRAAD

Wilod Versprille: 'Als regionaal, zelfstandig en deskundig notariskantoor zijn wij uitstekend toegerust voor (inter)nationale transacties met een forse omvang. Wij beschikken over de juiste kennis, kunde en ervaring om bedrijven en non-profitorganisaties hierbij te begeleiden, maar constateerden dat de banken hen – voor- namelijk vanwege de verzekering – door-

stuurden naar zogenoemde Zuidaskantoren zodra de belangen de 25 miljoen euro overstegen. Banken eisen in toenemende mate dat de betrokken notariskantoren verzekerd zijn voor het volle bedrag van de transactie en die heel grote kantoren hebben zo'n veel hogere dekkingsgraad.'

### TORENHOGE PREMIE

In samenspraak met Metis Notarissen in Limburg vroeg hij daarom een offerte aan om de verzekering van hun kantoren te verhogen tot 75 miljoen euro. Daar rolde een torenhoge premie uit. Begrijpelijk, want de verzekeringsmaatschappij moet het verzekerde bedrag reserveren in haar balans. Daarnaast bleek echter ook dat de verzekeringspremie per kantoor minder knelt als deze kan worden gespreid over een groot aantal transacties. Ofwel, een kantoor dat zich voor 75 miljoen euro verzekert, terwijl het 3 miljoen euro omzet draait, betaalt relatief een veel hogere premie dan wanneer die kan worden verdeeld over een omzet van 20 miljoen euro.

### COLLECTIEVE VERZEKERING

Toen duidelijk werd dat door samenwerking de verzekeringskosten per kantoor aanzienlijk goedkoper zouden worden, richtten Metis en

Olenz coöperatie Insurplus op. Dit gebeurde in overleg met hun verzekeringsadviseur van Koekenberg Van Vuuren, specialist in beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen. Insurplus – een samentrekking van insurance en surplus – is een coöperatie waarin de deelnemers zich met elkaar verzekeren.

Kort na de start in april 2018 traden al snel vier andere regionale kantoren toe. Samen hebben de zes kantoren een hoge omzet, zodat zij collectief een verzekering konden afsluiten van 50 miljoen euro, bovenop de 25 miljoen euro waarvoor elk van hen al is verzekerd. 'Wij zijn nu verzekerd voor 75 miljoen euro. Dit geeft ons de ruimte om deals tot dit bedrag te kunnen begeleiden, die vroeger steevast naar de Zuidas gingen. Dankzij deze financiële rugdekking kunnen wij onze cliënten nu een fullservicepakket bieden.'

### REGIONALE TOPKANTOREN

Insurplus streeft een landelijke dekking na, met in bijna elke provincie een deelnemer, en zoekt nog een kantoor in Noord-Holland, Overijssel, Brabant, Zeeland en Friesland/Groningen. Belangrijke criteria: het gaat om grotere notariskantoren, zonder advocaten en fiscalisten. Potentiële toetreders moeten worden goedgekeurd door de coöperatie en de verzekeraar.

Wilod Versprille beschouwt het als een pluspunt dat er naast de grote kantoren in de Randstad nu ook regionale topkantoren zijn voor complexe, risicovolle zaken. 'Er komen steeds meer zelfstandige notariskantoren bij, ook in regio's waar ze eerst niet waren. Kennelijk is hier behoefte aan. Gezamenlijk kunnen wij de concurrentie met de grote kantoren aan.' ■

Voor meer informatie:  
[www.insurplus.nl/OlenzNotarissen](http://www.insurplus.nl/OlenzNotarissen)  
 0318 529393

Het bestuur van de KNB zoekt:

## Twee bestuursleden

### Functieomschrijving\*:

Vanwege een evenwichtige samenstelling zoekt het bestuur voor de ene vacature naar een jonge kandidaat-notaris (met minder dan tien jaar werkervaring) en voor de andere vacature naar iemand met juist méér dan tien jaar ervaring. Van het laatstbedoelde bestuurslid wordt gevraagd de voorzittersrol te ambiëren in verband met de opvolging van de huidige voorzitter in 2021.

Het bestuur heeft de diverse aandachtsgebieden verdeeld in portefeuilles. Elk van de portefeuilles heeft de aandacht van (ten minste) twee bestuursleden. Bij de portefeuilleverdeling wordt rekening gehouden met ervaring, kennis en interesse van de zittende én nieuwe bestuursleden.

De benodigde tijdsbesteding is ongeveer 0,3 FTE. De voorgenomen benoeming is per 1 oktober 2019 (of uiterlijk 1 december 2019). Bestuursleden ontvangen een passende vergoeding voor hun bestuurswerkzaamheden.

In verband met de huidige bezetting gaat de voorkeur voor beide vacatures – bij gelijke geschiktheid – uit naar een vrouw.

### Van elk bestuurslid wordt verwacht dat zij (of hij)\*:

- enthousiast en gedreven is;
- zich hard wil en kan maken voor hun aandachtsgebied en portefeuilles;

- oog heeft voor de maatschappelijke impact van het notariaat en de veranderende verwachtingen die de maatschappij van de notaris heeft;
- openstaat voor technologische ontwikkelingen, digitalisering en innovatie.

\*Het volledige profiel voor deze vacature en de sollicitatieprocedure vindt u op NotarisNet.

### Overige functie-informatie

Het bestuur van de KNB heeft de algemene leiding over de beroepsorganisatie en stuurt het KNB-bureau aan. Verder is het bestuur belast met de uitvoering van het algemene beleid en het meerjarenplan. Het KNB-bestuur telt zeven leden. Het betreft een collegiaal bestuur, waarin gezamenlijk verantwoordelijkheid wordt gedragen.

### Inlichtingen

Kandidaten met belangstelling kunnen contact opnemen met Annette van der Klooster (06-26836395 / a.vanderklooster@knb.nl) of met KNB-voorzitter Nick van Buitenen (030-2719227 / N.vanBuitenen@knb.nl).

### Reageren

U kunt uw reactie (cv en motivatie) voor 1 juni 2019 mailen naar knbbestuur@knb.nl.

*De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) is de publiekrechtelijke beroepsorganisatie van notarissen en kandidaat-notarissen, gevestigd in Den Haag. Namens de leden onderhoudt de KNB contacten met overheid, politiek en maatschappelijke organisaties. De KNB houdt zich onder meer bezig met kwaliteitszorg, opleidingen, notariële wet- en regelgeving, belangenbehartiging, (marketing) communicatie, ICT en innovatie.*

The logo consists of a purple square with a white crown icon at the top and the letters 'KNB' in white below it.

Koninklijke Notariële  
Beroepsorganisatie



# Enkel met schild en zwaard

**G**eheimhoudingsplicht. Dat vind ik nu juist een van de belangrijkste fundamenten van het notariaat. Het maakt een vertrouwensrelatie tussen de notaris en de cliënt mogelijk. En toch is de geheimhoudingsplicht door de verandering van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) teruggedrongen. De (kandidaat-)notaris fungeert nu steeds meer als poortwachter. Zo moeten we uitgebreider cliëntenonderzoek doen en hebben we een meldingsplicht gekregen.

## VELDSLAG

Prima toch, zou je denken. De werkzaamheden in het kader van de nieuwe Wwft geven mij echter een dubbel gevoel. Enerzijds is het begrijpelijk dat er grenzen worden gesteld aan de geheimhoudingsplicht van de (kandidaat-)notaris. De Wwft dwingt je als (kandidaat-)notaris nog beter na te denken over een transactie: het notariaat moet namelijk geen speelveld voor criminelen worden. Aan de andere kant heeft de (kandidaat-)notaris weinig middelen om witwaspraktijken en terrorismefinanciering te voorkomen. De (kandidaat-)notaris staat als zogenoemde 'poortwachter' in de voorhoede

## Delen van actuele kennis en informatie met de overheid en banken is noodzakelijk

van een veldslag tegen ongebruikelijke transacties. En dat met enkel zijn schild en zwaard in de hand.

## RISICOCATEGORIEËN

Wanneer je een transactie moet beoordelen, laat het gezond verstand dan je vertrekpunt zijn. Door voldoende door te vragen, kun je je onderbuikgevoel bevestigen. Onder het mom van 'twee ogen zien meer dan een' bespreek ik alle twijfelgevallen met een van mijn collega's. Daarnaast ben je als (kandidaat-)notaris verplicht een PEP-verklaring (*political exposed person*) en een UBO-verklaring (*ultimate beneficial owner*) op te vragen. Bovendien heeft ons kantoor een risicobeleid opgesteld. Hiermee kunnen cliënten en transacties worden ingedeeld in risicocategorieën op grond van indicatoren. We willen bijvoorbeeld weten waarom is gekozen voor ons notariskantoor. Waarom dient het registergoed met spoed te worden geleverd?

Gilbert Joemratie,

kandidaat-notaris bij  
Westvest Notarissen



Is er sprake van complexe en ongebruikelijke transactiepatronen die geen duidelijk economisch doel hebben? Enzovoorts, enzovoorts. Overigens merk ik dat cliënten wel kunnen begrijpen dat ik zulke vragen moet stellen. Dat stelt mij in zekere mate gerust, want ik kan mij ook wel voorstellen dat ze niet staan te juichen over de extra administratieve druk die het Wwft-clieëntenonderzoek met zich meebrengt.

## MELDINGSPLICHT

En dan komt de spagaat waar we als (kandidaat-)notaris én ondernemer ons nu in bevinden. En waaruit blijkt dat we eigenlijk twee petten op hebben: de notaris met een publieke taak en de notaris als ondernemer. Na afronding van het cliëntenonderzoek – de oriënterende fase – bepaal ik of ik de zaak ga doen. Dit onderscheid in fases is cruciaal en daarover moet je ook duidelijk communiceren met de cliënt. Aanvaard je de opdracht niet omdat je denkt dat er iets speelt, is er ook geen sprake van een meldingsplicht. Dat valt nog onder de geheimhoudingsplicht en vertrouwensrol die je als (kandidaat-)notaris hebt. Maar wanneer je de opdracht eenmaal aanvaardt, geldt de meldingsplicht wel. Weiger je daarna dienst en blijkt dit achteraf onterecht, ben je waarschijnlijk je cliënt kwijt. De kans is aannemelijk dat hij zijn biezen pakt en naar een ander kantoor gaat.

## DELEN

Ik ben als beginnende poortwachter nog niet overtuigd van onze middeleeuwse bewapening tegen moderne witwaspraktijken en terrorismefinanciering. Het geschut is – simpel gezegd – niet zwaar genoeg. Hoe doen we het dan? Delen! Het meer delen van actuele kennis en informatie met de overheid en banken is volgens mij noodzakelijk. Kennis is macht, nietwaar? ■

De wereld wordt steeds kleiner en dat heeft ook gevolgen voor (kandidaat-)notarissen. Huizen in en erfenissen uit het buitenland zijn al lang geen uitzondering meer. In deze serie belichten experts de notariële kant van een land waar het Nederlandse notariaat regelmatig mee te maken heeft. Deze keer is dat Marokko.

## ‘Als je in Marokko trouwt, blijft alles gescheiden’

TEKST Martijn Rip | BEELD Truus van Gog

Het Marokkaanse notariaat vertoont veel gelijkenissen met het Franse notariaat. Dat is niet zo verwonderlijk, want ten tijde van de invoering van de wet die het notariaat regelt – in de jaren twintig van de vorige eeuw – was Marokko nog een kolonie van Frankrijk. De onafhankelijkheid volgde pas na de Tweede Wereldoorlog, in 1956. Maar behalve overeenkomsten met het Franse notariaat zijn er ook verschillen. De Marokkaanse wetgeving is gebaseerd op de islam en dat heeft ook zijn invloed op het notariaat. Zo is er de *adoul*, een geestelijk ambtenaar. ‘Deze maakt de huwelijksakte op, met de hand geschreven, die vervolgens door de rechter wordt bekrachtigd’, licht Rafique Jabri toe. De Hilversumse notaris met Marokkaanse roots legt verder uit dat zowel de *adoul* als de notaris bepaalde bevoegdheden heeft bij de afwikkeling van een nalatenschap. Daarnaast mag een *adoul* ook andere documenten opstellen, bijvoorbeeld voor echtscheidingen, die uiteindelijk door een rechter bekrachtigd moeten worden.



## ‘Tweede en derde generatie Marokkanen in Nederland zijn meer met een testament bezig dan eerste’

### MAROKKAANS RECHT

Jabri wikkelt vele nalatenschappen af. Daarbij moet hij vaker over de grens op zoek naar erfgenamen. Nieuw-Zeeland, Australië, Canada, Amerika, maar soms ook in Marokko. ‘Bijvoorbeeld van Marokkanen die hier zijn overleden, maar nog erfgenamen in Marokko hebben. De verklaringen van aanvaarding stellen we dan in het Frans op, zodat die in Marokko getekend en gelegaliseerd kunnen worden.’ Als iemand nog vermogen in Marokko heeft, moet eerst worden vastgesteld welk recht van toepassing is. Dat is eigenlijk altijd het Marokkaanse recht, althans ten aanzien van dat Marokkaanse vermogen. ‘De erfenis wordt vervolgens conform dat recht verdeeld. Erfgenamen die de zaak in Marokko willen afwikkelen, hebben daar wel stukken voor nodig die door de Nederlandse notaris zijn gelegaliseerd. Denk daarbij aan een internationaal uittreksel uit de basisregistratie personen, zodat ze weten hoe de familie van de overledene eruitziet. De Nederlandse verklaring van erfrecht wordt in Marokko bijna niet gebruikt voor de afwikkeling aldaar.’

### EERSTE GENERATIE

De meeste Marokkanen die lang in Nederland wonen en komen te overlijden, hebben geen testament, stelt Jabri vast. ‘Dat betekent dat het Nederlandse recht van toepassing is. Bij de eerste generatie zit het niet in de natuur om een testament op te stellen. Het is voor hen niet gebruikelijk. Zij gaan ervan uit dat de wet de nalatenschap wel regelt. Maar er zijn genoeg redenen om wel een testament te maken. Het gaat meestal om internationale boedels. Als er geen echtgenoot of kinderen in het spel zijn, maar wel bijvoorbeeld halfbroers of -zussen, is het dramatisch om een nalatenschap uit te zoeken. Vaak is de familieboom niet compleet.’ Jabri merkt dat de tweede en derde generatie meer met een testament bezig zijn dan de eerste generatie Marokkanen in Nederland. ‘Ook het levenstestament krijgt van hen meer aandacht. Ze zien daar, net als andere cliënten, snel de toegevoegde waarde van in.’

Een testament volgens het Marokkaanse recht zit anders in elkaar. ‘Voor een deel kun je niet afwijken van de algemene islamitische regels. Dat betekent dat je slechts over een deel van de nalatenschap kunt beschikken. Het komt erop neer dat je voor een derde van je nalatenschap zelf kunt bepalen wat ermee gebeurt. Twee derde wordt conform de wet verdeeld en is afhankelijk van de gezins- of familiesamenstelling. Dit wordt allemaal door de Marokkaanse notaris afgewikkeld. Een Nederlandse erfgenaam moet daar echter naartoe om zaken te regelen, tenzij een volmacht wordt verleend aan iemand in Marokko. De Nederlandse notaris kan daar weinig voor betekenen.’

### TIJD- EN GELDVERSPILLING

Een woning kopen in Marokko gaat anders dan in Nederland. ‘Voor mijn afstudeerscriptie heb ik destijds, een jaar of twaalf geleden, het Marokkaanse met het Amsterdamse systeem vergeleken. In Marokko maakt de notaris de koopakte op en heeft de makelaar een heel andere functie. Die voert vooral onderhandelingen. Vaak wordt er alleen een leveringsakte, een *compromis de vente*, opgemaakt door de notaris. Daarmee gaat de eigendom gelijk over. Een koopakte, een *promesse de vente*, wordt als tijd- en geldverspilling gezien. Met één akte kan het ook gelijk goed worden gedaan. In mijn scriptie heb ik destijds geconcludeerd dat, rekening houdend met de kwaliteit, rechtszekerheid en consumentbescherming, het in ieder geval wenselijk is dat een notaris in de obligatoire fase betrokken wordt bij de koop van onroerend goed door hem het koopcontract op te laten maken: oftewel het Amsterdamse en dus ook het Marokkaanse systeem.’

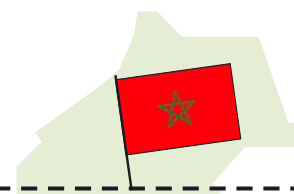
### VERTALEN

‘Laatst stond ik een in Marokko beursgenoteerd bedrijf bij op het gebied van ondernemingsrecht. Het Marokkaanse moederbedrijf heeft onlangs een Nederlandse bv overgenomen, waarvoor ik diverse akten heb opgemaakt. Ik heb de volmachten en concepten van de

akten in het Frans moeten vertalen, zodat die in Marokko konden worden getekend en gelegaliseerd. Van de directeur van dat bedrijf kreeg ik de positieve opmerking dat, in vergelijking met andere landen waar het bedrijf zaken doet, het Nederlandse ondernemingsrechtstelsel en de rol van de notaris als zeer overzichtelijk en praktisch wordt ervaren.’

### HUWELIJK

Iets wat vaak voorkomt, is dat Marokkanen naar Jabri komen met de vraag welk recht van toepassing is op hun huwelijk. ‘Ze zijn in Marokko getrouwd en hier komen wonen. Als je in Marokko trouwt, blijft alles gescheiden. Per definitie koude uitsluiting, tenzij je een verklaring in je huwelijksakte opneemt dat alles wat je opbouwt ten tijde van het huwelijk gezamenlijk wordt.’ Voor stellen die hier net komen wonen, is het van belang om te weten welke huwelijksvermogensrecht van toepassing is. Meestal hebben de personen in kwestie een gezamenlijke (Marokkaanse) nationaliteit, maar is de eerste huwelijksdomicilie gelegen in Nederland. ‘Als ze al zoveel jaar hier wonen en voornemens zijn dat ook te blijven doen, dan adviseer ik ze uitdrukkelijk te kiezen voor het Nederlandse recht. Dat heeft vooral een praktische reden. Als ze hier blijven wonen en voor het Marokkaanse recht zouden kiezen, dan zou de Nederlandse rechter bij een eventuele echtscheiding de boel naar Marokkaans recht moeten verdelen. Dat is geen wenselijke situatie. Dus stel ik voor hen huwelijkse voorwaarden op, waarbij in de preambule van die akte tevens kort wordt stilgestaan bij het Marokkaans huwelijksvermogensrecht.’ ■



### MAROKKO

**Inwoners:** 35,7 miljoen

**Oppervlakte:** 446.550 km<sup>2</sup>

**Aantal notarissen:** 1619

**Notarissen per 100.000 inwoners:** 4,5

**Opleiding:** een studie Marokkaans recht of een erkende gelijkwaardige studie. Daarna volgt een toelatingsexamen. Na een succesvol examen volgt een opleiding van een jaar aan het notarieel beroepsopleidingsinstituut. Daarna moeten kandidaten een stage van drie jaar voltooien. Na wederom een examen mogen ze notaris worden.

A full-body photograph of a man standing against a solid green background. He is wearing a brown tweed blazer over a white button-down shirt, blue jeans, and dark brown lace-up boots. He has short brown hair and is wearing glasses. His hands are in his pockets, and he is looking directly at the camera with a neutral expression.

‘Een positieve ervaring  
meegeven’



## ‘Als boswachter wil je juist mensen de natuur in krijgen’

Vincent van Heiningen werd in 2016 kandidaat-notaris bij DAAN Advocatuur & Notariaat in Arnhem. In zijn vrije tijd is hij regelmatig in Nationaal Park Veluwezoom te vinden. Sinds vorig jaar is hij er boswachter.

TEKST Henriette van Wermeskerken | BEELD Truus van Gog

‘Als ik buiten ben, en dat ben ik vaak, kijk ik graag om mij heen. Naar bijzondere bomen en planten of naar sporen van herten. Als je wild wilt spotten, heb je ’s ochtends vroeg in de schemering de meeste kans. Overdag houden de dieren zich schuil. Je moet tegen de wind in lopen, anders ruiken ze je. Ook landschaps-historie boeit mij. Op de Veluwezoom kun je nog goed zien waar vroeger de grenzen van de verschillende landerijen waren. Die werden gevormd door wildwallen, aarden wallen met hekwerken die het wild tegenhielden. De natuur en het grondgebruik zijn niet statisch, maar zijn voortdurend in beweging. Zo was er op plekken waar nu bos is, driehonderd jaar geleden geen boom te bekennen. Het hout werd allemaal gebruikt voor VOC-schepen.’

### BEWUSTMAKEN

‘Ik houd van de natuur. Niet op een geitenwollensokkenachtige manier, maar ik vind de natuur gewoon machtig interessant. Toen ik klaar was met de notariële beroepsopleiding en wat meer vrije tijd kreeg, kwam ik op de site van Natuurmonumenten een vacature voor een vrijwillige boswachter in de Veluwezoom tegen, mijn favoriete natuurgebied. Sinds een jaar ben ik ongeveer een zondag per maand als boswachter actief. Dat betekent niet dat ik met een vingertje sta te zwaaien en vertel wat er allemaal niet mag. Nee, het idee is dat je bezoekers bewustmaakt van de omgeving en de doelstelling van Natuurmonumenten. Dat gaat beter als ze een positieve ervaring meekrijgen bij hun bezoek. Heeft iemand zijn hond bijvoorbeeld niet aangelijnd, dan leg ik uit waarom het beter is dat wel te doen. Niet alleen om het wild te beschermen, maar ook in het belang van de hond: die overleeft een confrontatie

met de slagstanden van een wild zwijn niet. Zo krijg je de mensen mee in je verhaal. Alleen als iemand echt niet wil meewerken, dan schakelen we de professionele boswachters in. Die zijn buitengewoon opsporingsambtenaar.’

### BRAND

‘Afgelopen zomer, toen het zo droog was, hebben we zelfs de politie ingeschakeld. Een man zat in het bos te barbecueën met zijn gezin. In een kuil had hij een vuurtje gestookt. Ondanks vele waarschuwingen voor brandgevaar en verbodsborden om vuur te maken. Mijn collega en ik schrokken ervan en probeerden de man duidelijk te maken dat dit echt niet kon. Nou, hij deed het al jaren, zei hij, en we konden hem niks maken. “Ik gooi die kuil dicht, maar als jij je omdraait, ga ik lekker verder.” De boswachters die met een auto door het gebied surveilleren, waren er snel bij. Uiteindelijk moest de politie eraan te pas komen om de man aan te houden. Twee dagen later bleek er een schroeiplek te zijn ontstaan in de buurt van de vuurkuil. Door een ondergrondse brand. Daar had ik ook nog niet eerder van gehoord. Gelukkig waren we er op tijd bij.’

### BELANGEN

‘Natuurmonumenten, een vereniging met ongeveer 700.000 leden, wil natuurgebieden in stand houden en doet dat door ze te beheren. Dat betekent soms ook ingrijpen, want we willen niet dat de natuur altijd haar eigen gang gaat. Dan zou er bijvoorbeeld geen hei meer zijn. Heide is vaak een tussenfase, net als moeras. Het bos wil zich namelijk uitbreiden. Door de hei te laten begrazen, kunnen er geen jonge bomen gaan groeien. Je zou ook een hek om een natuurgebied kunnen zetten en niemand toelaten, maar dat werkt niet. Als boswachter wil

je juist mensen de natuur in krijgen en de verschillende belangen laten zien, die van de flora en fauna, van de wandelaars, fietsers en ruiters die allemaal hun eigen paden hebben, en van de boeren.’

### KOFFIEBAR

‘Dat gaat in het notariaat ook zo. Ondernemers leg ik uit wat hun belang is bij mijn werkzaamheden, want dat is waar het voor hen om draait. Bij DAAN, een gecombineerd advocaten- en notaris-kantoor, doen wij als notariaat vrijwel uitsluitend ondernemingsrecht. De advocaten doen daarnaast nog arbeidsrecht en faillissementsrecht. Ik ga graag met ondernemers om. Ze zijn kritisch en houden niet van rompslomp. We willen onze cliënten hier op kantoor een positieve ervaring meegeven. Daar beginnen we al mee bij de entree. Onze officemanager ontvangt de cliënten en biedt een kop versgemalen koffie aan bij de koffiebar. Dat doet zij met veel enthousiasme. Ze is stewardess geweest en hospitality zit haar in het bloed. Bij de koffiebar halen alle collega’s hun koffie en thee, het is er gezellig en op die manier leren wij ook elkaars cliënten -kennen. Die voelen zich daardoor welkom. Zo’n ontvangst hoort wat mij betreft bij de dienstverlening van het notariaat. Een prachtig vak, waar ik mij zeer in thuis voel.’ ■



*EPN introduceert nieuw model levenstestament*  
**'Zoveel mensen, zoveel wensen'**

EPN

**Maak het completer en leesbaarder. Met dat doel voor ogen heeft de commissie Levenstestament van EPN de afgelopen twee jaar geschaafd aan een nieuw model. Geen geringe opgave, want het levenstestament bestrijkt een breed terrein: van medische vraagstukken tot ondernemings- en belastingrecht. 'Het is best lastig om alles in een model te vangen', aldus commissielid Petra de Jong.**

| TEKST Peter Steeman

Het levenstestament is populair. In het vierde kwartaal van 2018 steeg het aantal levenstestamenten met 38 procent ten opzichte van een jaar eerder. Het aanwijzen van een gevolmachtigde die de belangen behartigt in iemands laatste levensfase voorziet overduidelijk in een behoefte. Maar het uitoefenen van die volmacht verloopt niet altijd probleemloos, legt De Jong uit. 'De volmacht die in de akte wordt opgenomen, laat je lezen aan derde partijen. Soms wordt hij niet geaccepteerd door de instantie waar hij wordt aangeboden. Een gemeente weigerde bijvoorbeeld een adreswijziging die werd doorgegeven door een gevolmachtigde. Ook de aanvraag van een zorgindicatie door een gevolmachtigde werd in een andere situatie niet in behandeling genomen.

*'We kiezen voor eenvoudige formuleringen'*

Dat is het nadeel van een heel algemene volmacht. Zonder juridische kennis is het lastig om vast te stellen waarop het levenstestament betrekking heeft. Een ander obstakel is dat het levenstestament wordt gebruikt voor situaties waar eigenlijk geen volmacht uitgeoefend kan worden. Een ondernemer heeft vaak meerdere petten op. Hij is naast ondernemer ook bestuurder, maar in een bv gelden specifieke regels. Zo kan je wel vastleggen dat het vergaderrecht op aandelen door de gevolmachtigde uitgeoefend mag worden, maar de gevolmachtigde toestemming geven om als bestuurder van een vennootschap op te treden, is weer een brug te ver. Dat kan in de praktijk vaak niet omdat de rol van de bestuurder persoonsgebonden is.'

**SLEUTELN**

'De opdracht die we onszelf als commissie stellen, is het model explicieter te maken', aldus De Jong. 'Je wilt dat notarissen er minder aan hoeven te sleutelen. In het allereerste model stond bijvoorbeeld de optie dat je ook gezamenlijk de volmacht moest uitoefenen bij bankzaken. Voor banken werkt dat niet want die kunnen immers niet controleren wie de transacties doet. Zo worden nieuwe inzichten

continu verwerkt in een aangepaste versie. We hebben een completere tekst opgeleverd. Het model geeft de notarissen handvatten hoe ze het levenstestament kunnen aanpassen aan specifieke wensen. Om het wiel niet opnieuw uit te vinden, hebben we goed om ons heen gekeken. Zo nemen we de verbeteringen mee die de KNB heeft uitgevoerd in haar model levenstestament. Verder hebben we de wetenschappelijke adviesraad van EPN om commentaar gevraagd en dat verwerkt in het nieuwe model. We wilden de akte ook leesbaarder maken. Degene aan wie het levenstestament wordt getoond, is meestal geen jurist, maar hij moet het wel snappen. Daarom kiezen we voor eenvoudige formuleringen. In heldere hoofdstukken worden de overwegingen en verschillende type volmachten toegelicht.'

**DISCUSSIE**

Twee jaar heeft de commissie gewerkt aan het nieuwe model. Soms moesten de leden van de commissie lastige knopen doorhakken. De Jong geeft een voorbeeld: 'Wanneer iemand getrouwd is, kan hij een huis alleen verkopen met toestemming van de echtgenoot. Kan een gevolmachtigde die goedkeuring geven als de echtgenoot wilsonbekwaam is? Daar zijn de meningen over verdeeld. We hebben er in het model voor gekozen om die volmacht te geven, maar wel vergezeld van een voetnoot dat er verschillend over wordt gedacht. Een ander discussiepunt was: moet je in plaats van een volmacht niet eigenlijk een lastgeving opstellen? Met een volmacht geef je een bevoegdheid, maar dat geeft nog niet de verplichting om ook daadwerkelijk te handelen. Bij een lastgeving geldt die verplichting wel. Vanuit wetenschappelijke hoek wordt geredeneerd dat een lastgeving beter past bij het doel van een levenstestament. Toch kiezen we in het model voor een volmacht omdat het praktische voordelen kan hebben. Zo heb je voor het geven van een volmacht geen handtekening nodig van de gevolmachtigde. Dat is prettig als je bij het opstellen van het levenstestament nog niet aan de grote klok wil hangen dat de kinderen mede de gevolmachtigden zijn. Voor de mensen die hun gevolmachtigden juist wel direct willen betrekken bij hun levenstestament gaan we ook een model maken met een overeenkomst van lastgeving. Zoveel mensen, zoveel wensen.' ■

## VERENIGINGSNIEUWS

VASN

### ALV en cursus in teken van 'agrariër in transitie'

De eerste algemene ledenvergadering en cursus van het jaar van de VASN staan in het thema van 'de agrariër in transitie'. Tijdens de bijeenkomst op dinsdag 2 april gaan zeven sprekers in op diverse onderwerpen. Onder meer duurzaamheid, de gevolgen van betalingsrechten bij zonnepanelenweiden en windmolens, civiele uitdagingen en de fiscale aspecten bij de realisatie van zonneparken op landbouwgrond komen ter sprake. Dat geldt ook voor zonne- en windenergie, gronduitgifte en financierbaarheid en de realisatie van zonne- en windparken en de procedure hiervan. Tijdens de lunch worden de deelnemers bovendien getraakteerd op een duurzame excursie. De VASN verwacht circa zeventig deelnemers.

### Themamiddag over kavelruil

De VASN organiseert op woensdag 24 april een themamiddag over kavelruil. De agri-notaris is vaak betrokken bij zo'n ruil. Binnen de vereniging is door de jaren heen veel ervaring opgebouwd op dit gebied. Deze kennis deelt de VASN op deze dag met de leden en externe relaties. Jeroen Rheinfeld, wetenschapper en gepromoveerd op het onderwerp kavelruil, is de spreker tijdens deze bijeenkomst. Meer informatie, onder meer over de locatie, volgt zo spoedig mogelijk.

VON

### Studiemiddag over de 'ruzie-AVA'

De VON organiseert op dinsdag 18 juni de studiemiddag 'De ruzie-AVA'. In het vorige *Notariaat Magazine* stond abusievelijk de verkeerde datum vermeld. Sven Dumoulin (VU), Paul Olden (NautaDutilh) en Rogier Wolf (UdinkSchepel en Universiteit van Leiden en Maastricht) zijn inmiddels bevestigd als spreker. Zij gaan onder meer in op de rol die de ondernemingsrechtnotaris kan spelen in aanloop naar en tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders. De bijeenkomst heeft plaats op een nog nader te bepalen locatie in Amsterdam.

NRS

### Samenwerking Amsterdam School of Real Estate voorgezet

De succesvolle cursusdag van de NRS vorig jaar september, uitgevoerd door de Amsterdam School of Real Estate (ASRE), krijgt dit jaar een vervolg. Op woensdag 26 juni zijn NRS-leden welkom voor een dag die geheel in het teken staat van het thema 'Duurzaamheid bij Vastgoed- en Gebiedsontwikkeling'. Vier sprekers laten vanuit verschillende invalshoeken hun licht op dit onderwerp schijnen. Nadere informatie over het exacte programma volgt later.

### Volle zalen tijdens bijeenkomsten over fraudebestrijding

De KNB organiseerde op 11 februari en 14 maart, in samenwerking met de NRS, twee bijeenkomsten over fraudebestrijding. Daarbij lag de focus op de vastgoedsector. De belangstelling voor dit onderwerp was groot: tweemaal zat de inschrijving binnen een mum van tijd vol. Tweemaal bijna honderd deelnemers. Tijdens de bijeenkomsten lichtten de Belastingdienst en het BFT toe waar zij naar kijken ten aanzien van vastgoedfraude en hoe zij denken over de rol van de notaris.

VMN

### Çörüz nieuwe voorzitter MfN

Coşkun Çörüz is de nieuwe voorzitter van Mediatorsfederatie Nederland (MfN), de beroepsorganisatie voor mediators. Hij volgt Maarten de Haas op. Çörüz is directeur van het Centrum Internationale Kinderontvoering (Centrum IKO) en tot eind vorig jaar was hij lid van de Transitie Autoriteit Jeugd. Ook zat hij van 2001 tot 2012 voor het CDA in de Tweede Kamer. In 2014 sloot Çörüz de post-academische beroepsopleiding 'Appropriate dispute resolution (ADR) specialist en international legal mediator' af.

## CURSUSSEN

EPN

### ALV en cursusdag 'mantelzorg: juridisch, fiscaal en praktisch bekeken'

21 mei 2019

Mereveld te Utrecht

### Lustrum!

26 september 2019

Kameryck

### Actualiteitendag

26 november 2019

Driebergen

VMN

### Dag van de Erfenis

7 november 2019

EPN

### ALV en themadag over mantelzorg

De EPN houdt op dinsdag 21 mei de jaarlijkse algemene ledenvergadering. Op diezelfde dag is ook de themadag 'Samen oud, samen thuis' over de mantelzorg. Peter Veldhuijzen van PasAan bekijkt de mantelzorg vanuit een praktische invalshoek, kandidaat-notaris en estate planner Mariëlle Bende snijdt het onderwerp aan vanuit de civiele kant. Andrea Middel (FFP) spreekt over de financiële planning, Nicole Gubbels bespreekt de fiscale kant. Deelname aan de themadag kost voor EPN-leden 125 euro. Niet-leden betalen 345 euro. Met de cursus zijn vier PE-punten te verdienen.

## Experiment?

**D**e Utrechtse aanslagpleger werd gepakt nadat zijn betalingsverkeer gevolgd was. Niet alleen fraudeurs en andere criminelen worden groter door digitalisering en andere technologische ontwikkelingen, maar gelukkig ook de bestrijders daarvan. Een fraai staaltje modern spuurwerk dus.

### BIJDRAGE

Ook notarissen dragen hun steentje bij in de criminaliteitsbestrijding. Niet alleen door onze meldingen van ongebruikelijke transacties, maar ook door het registreren van al onze akten bij het eigen Centraal Digitaal Repertorium. De Belastingdienst haalt daaruit veel nuttige gegevens, waarmee criminele verbanden worden blootgelegd.

Als poortwachter zijn wij een onmisbare schakel in de keten van fraudebestrijding, zo schreef ik vorige maand op deze plek. Notarissen faciliteren de bestrijders van fraude en zijn daar trots op.

### TEGENSTRIJDIG

Tegenwoordig is er elke dag wel nieuws over fraude, de ondermijnende gevolgen voor de maatschappij en de bestrijding ervan. Je zou denken dat het tegengaan van fraude de hoogste prioriteit heeft voor de overheid en dat dus alle beschikbare middelen worden ingezet om burgers, bedrijven en de overheid zelf voor de gevolgen van dat misbruik te behoeden. Toch is dat geenszins het geval. Het geluid van de overheid is soms verbazend tegenstrijdig. Als voorbeeld neem ik het Wetsvoorstel Modernisering personenvennootschappen. Niet de rechtsbescherming voor de burger staat daarin voorop, maar het gemak voor de ondernemer om zo'n personenvennootschap aan te gaan. Net zo gemakkelijk wordt aan de vennootschap rechtspersoonlijkheid meegegeven, dus een eigen vermogen. Maar hoe zijn deze rechtspersonen straks als zodanig herkenbaar? Alleen voor verkrijging van registergoederen en erfstellingen is een extra formaliteit nodig, namelijk inschrijving in het handelsregister. In een eerder wetsontwerp was voor rechtspersoonlijkheid nog vereist dat de vennootschaps-overeenkomst werd opgenomen in een notariële akte.

### ONDERNEMINGSKLIMAAT

Kennelijk staat het faciliteren van ondernemers om steeds sneller en goedkoper een bedrijf te kunnen opzetten voorop. De bescherming van burgers en bedrijven is naar de achtergrond verdwenen. Toch zijn juist rechtszekerheid en rechtsbescherming cruciaal voor de economie, de samenleving en de rechtsstaat waarin wij leven. In een samenleving waarin men elkaar vertrouwt en waarin men zich veilig voelt, worden

gemakkelijker zaken gedaan. Rechtszekerheid en rechtsbescherming zijn de basis voor een goed ondernemingsklimaat. Zo'n klimaat is echter niet vanzelfsprekend, daar zijn investeringen voor nodig. Niet alleen van de overheid, maar ook van ondernemers. Fraude ondermijnt immers het vertrouwen in het handelsverkeer en brengt bonafide ondernemers schade toe.

### EUROPA

Ook in Europa heeft de overheid twee gezichten. Grensoverschrijdende fraude kost de Europese Unie veel geld, geld dat de burgers moeten ophoesten. De Europese Commissie maakt zich dus sterk voor fraudebestrijding, maar in het Richtlijnvoorstel over kapitaalvennootschappen is daar niet veel van te merken. Of de notaris een rol moet hebben bij de voorgestelde online oprichting van bv's wordt aan de individuele lidstaten overgelaten.

### VROEGER

Ooit was het anders. In 1992 werd wettelijk geregeld dat de overdracht van aandelen voortaan verplicht via de notaris zou moeten gaan. Opvallend is de motivatie van de toenmalige staatssecretaris. Juist door de invoering van de verplichte notariële akte kan misbruik voldoende worden bestreden, zo betoogde Aad Kosto. Ook toen al wilde men dat de namen van de nieuwe aandeelhouders door de registratie van de notariële akte bij de Belastingdienst zo nodig terecht zouden kunnen komen bij opsporingsinstanties. Waarom zou dat nu anders zijn? Het lijkt erop dat de notaris tegenwoordig nog louter als kostenpost ervaren wordt. Het wetsvoorstel over het zonder kosten kunnen kiezen voor algehele gemeenschap van goederen is daar ook een voorbeeld van. En waarom is er nog steeds geen wettelijke basis voor een centraal aandeelhoudersregister?

### EXPERIMENT

Je gaat iets pas waarderen als je het mist. Dat geldt vast en zeker ook voor het notariaat. Zonder notarissen zouden stellen nog steeds gaan samenwonen, worden er ook nog huizen gekocht, worden er vast nog wel bedrijfjes opgericht en gaan we allemaal vroeg of laat een keer dood. Er zal in zo'n notarisloze maatschappij natuurlijk nog steeds behoefte zijn aan begeleiding en advies op al deze terreinen. Transacties moeten ook dan ordelijk worden vastgelegd en we willen dat mensen met verkeerde bedoelingen ook in die wereld aan de poort worden geweigerd. Zou dat beter, efficiënter en goedkoper kunnen dan nu door notarissen wordt gedaan? Ik betwijfel dat ten zeerste. Ik gun ons land dat het bij dit gedachte-experiment blijft. Koester wat je hebt. ■

Nick van Buitenen | VOORZITTER KNB



## Gevolgen Brexit voor notariaat lijken beperkt

Een Brexit heeft voor het notariaat waarschijnlijk niet veel gevolgen. Wel hebben cliënten die met het Verenigd Koninkrijk (VK) te maken hebben goed advies nodig. Veel van hun vragen zullen echter pas in de toekomst kunnen worden beantwoord. Dat concludeert de KNB, die over de Brexit nauw overleg heeft met het ministerie van Justitie en Veiligheid.

De beroepsorganisatie volgt de onderhandelingen over de Brexit op de voet. Hoe die ook aflopen, de KNB ziet geen directe gevolgen voor het notariaat. Het VK doet namelijk niet mee aan de meeste Europese verordeningen. Zij kennen ook geen Latijns notariaat, zoals de meeste Europese lidstaten. De Richtlijn Erkenning beroepskwalificaties is niet van toepassing op notarissen en hetzelfde geldt voor de Europese Dienstenrichtlijn.



### ECHTSCHIEDINGEN

Het VK blijft wel bij het Apostillevrdrag, want dat is een Haags verdrag. Als de Verordening Brussel II bis wegvalt voor het VK, is de erkenning van echtscheidingen niet meer mogelijk op grond van die verordening. Dan moeten we terugvallen op andere regelingen. Nederland en het VK zijn beide partij bij het Haags Echtscheidingsverdrag 1970. Is voldaan aan de voorwaarden voor erkenning, dan kunnen uitgesproken echtscheidingen op grond daarvan erkend worden. Nederland en het VK

zijn ook partij bij het Haags kindbescheringsverdrag 1996. Dit kan maatregelen betreffende ouderlijke verantwoordelijkheid regelen. Maar de rechtsmachtbepalingen zijn verschillend in deze regelingen. Hoe het VK de rechtsmacht in echtscheidingen gaat bepalen, is nog niet duidelijk.

### ONDERNEMINGSRECHT

Voor de toepassing van de Europese regels op het gebied van het ondernemingsrecht wordt het VK na de Brexit een derde land. Het is nog afwachten hoe het overgangsrecht er dan uitziet. Op dit punt is dus nog veel onduidelijk. Ook de Raad van notarissen in Europa, de CNUE, inventariseert wat de gevolgen van de Brexit voor het notariaat zijn. Dit komt aan de orde in de desbetreffende werkgroepen.

Meer informatie: KNB, Lineke Minkjan, [l.minkjan@knb.nl](mailto:l.minkjan@knb.nl), 070 3307214

## Nieuwe procedure voor opvragen CTR-gegevens door testateurs

De procedure voor testateurs om hun gegevens in het Centraal Testamentenregister (CTR) in te zien, is laagdrempeliger gemaakt. Dit op aanraden van de Autoriteit Persoonsgegevens. Een testateur kan nu op twee manieren de gegevens van het CTR inzien: bij het CTR in Den Haag of bij een notariskantoor.

Ten eerste kan iemand zich op afspraak persoonlijk melden bij het CTR. Hij of zij moet zich daarbij legitimeren. De tweede mogelijkheid is een (willekeurig) notariskantoor bezoeken. Daar dient de testateur een verzoek in om namens hem inlichtingen over zijn testament op te vragen. De notaris kan de inlichtingen vervolgens schriftelijk of telefonisch bij het CTR opvragen. Het vaststellen van de identiteit

van de verzoeker ligt daarmee bij de notaris. Tot nu toe was het zo dat iemand met een dergelijk verzoek zich moest legitimeren bij de notaris. Daarna stuurde de notaris een kopie van het legitimatiebewijs, samen met een gelegaliseerde handtekening, naar het CTR.

### LAAGDREMPELIG

Op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) heeft een betrokkene het recht op inzage van zijn verwerkte persoonsgegevens. Dit moet volgens de verordening zo laagdrempelig mogelijk zijn. Aangezien het CTR gevoelige informatie bevat, gelden strenge voorschriften voor de inzage. Zo zijn testamentgegevens gedurende het leven van de testateur geheim. Testateurs mogen zelf wel een inzageverzoek doen.

Vanwege de gevoeligheid van de informatie betekent dit dat het CTR zekerheid moet hebben over de identiteit van de verzoeker.

Meer informatie: KNB, Centraal Testamentenregister, [ctr@knb.nl](mailto:ctr@knb.nl), 070 3307153



## ‘Wetsvoorstel Aanvullingswet grondeigendom op aantal punten aanpassen’

Het wetsvoorstel Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet bevat volgens de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) nog steeds een aantal zaken die onduidelijk of onuitvoerbaar zijn. Vooral op het gebied van vrijwillige kavelruil en de onteigeningsakte. De KNB heeft hierover een brief naar de Tweede Kamer gestuurd.

Naar aanleiding van de eerdere consultatie in september 2016 is een deel van de opmerkingen van de KNB al in het wetsvoorstel opgenomen. Het aangepaste wetsvoorstel bevat echter nog enkele zaken die voor verbetering vatbaar zijn. In de brief aan de kamer gaat de KNB in op de

belangrijkste punten. Zo moet de notaris volgens het wetsvoorstel controleren of aan de voorwaarden voor de onteigeningsakte is voldaan. De toelichting daarop is niet duidelijk genoeg. De KNB raadt daarom aan om te verduidelijken dat de taak van de notaris uitsluitend tot controle van de akte is beperkt en te omschrijven welke stukken hij wel of niet moet inschrijven in openbare registers.

### VERBETERINGSEIS

Volgens het wetsvoorstel moet de notaris bij iedere kavelruil toetsen of die ruil tot een verbetering leidt. Die verbeteringseis is echter niet uitvoerbaar voor de notaris: hij kan niet toetsen of een kavelruil een verbetering



betekent. De KNB wil vanwege de rechtszekerheid en de uitvoerbaarheid de verbeteringseis uit het wetsvoorstel schrappen.

Meer informatie: KNB, Ingrid de Jong, [i.dejong@knb.nl](mailto:i.dejong@knb.nl)

## KNB Cursusagenda

26 april 2019

### De nieuwe verordening huwelijksvermogensrecht

Het Belgische en Nederlandse notariaat houden op 26 april in Brussel een seminar over de nieuwe Verordening Huwelijksvermogensrecht. Zij doen dit in samenwerking met de Raad van Notariaten van de Europese Unie.

7 mei t/m 6 juni 2019

### Dga-reeks

In de Dga-reeks zullen verschillende notariële adviesitems de revue passeren, die vanzelfsprekend alle betrekking hebben op de dga-vraagstukken. De focus zal per cursus verschillen, maar actualiteit staat voorop. Het fiscale recht zal nadrukkelijk aanwezig zijn.

23 mei 2019

### Omzetbelasting onroerende zaken

In deze cursus wordt het onderwerp omzetbelasting onroerend goed behandeld aan de hand van de teksten uit de Wet op de omzetbelasting 1968 en de Wet belastingen van rechtsverkeer. De docent verduidelijkt de materie aan de hand van praktijkvoorbeelden.

17 juni 2019

### Tweestaptestament en tweestapafwikkeling

Bijna tien jaar geleden is het zogenoemde Radartestament in zwang geraakt: een tweestaptestament dat ervoor zorgt dat de betaling van de belasting over het erfdeel van de kinderen wordt uitgesteld tot na het overlijden van de langstlevende. Afwikkelingen hiervan zullen de komende jaren veel voorkomen in de notariële praktijk. Reden genoeg om je er als (kandidaat-)notaris goed in te verdiepen.

25 juni 2019

### Algemene ledenvergadering + event en KNB/WPNR congres

In de ochtend voorafgaand aan het wetenschappelijk KNB/WPNR-Congres ‘Duurzaam Wonen’ vindt de algemene ledenvergadering van de KNB plaats. Ook dit jaar wordt na de algemene ledenvergadering een event georganiseerd. Dit event past in het KNB-thema voor 2019 ‘Dromen, durven, doen’ en zal gaan over de toekomst van het notariaat. Het bestuur van de KNB heeft een aantal prominente (oud-)leden gevraagd die dag een inspirerende inbreng te leveren.

De volgende managementcursussen worden op verschillende data en locaties aangeboden.

### Effectief overtuigen en beïnvloeden

Goede beïnvloedings- en overtuigingsvaardigheden zijn essentieel voor iedere (kandidaat-)notaris. In de contacten met uw cliënten en anderen draait het altijd om communicatie en relatie. Wilt u iemand overtuigen en beïnvloeden? Zorg er dan voor dat de ander betrokken is en u begrijpt.

### Financieel management, winst en efficiencyverbetering

Het financieel gezond houden van de eigen praktijk en het notariële kantoor is een belangrijke uitdaging voor veel notarissen. In deze training raakt u vertrouwd met financiële begrippen en methoden die u nodig hebt om uw praktijk of afdeling goed te kunnen runnen.

Dit is slechts een selectie uit het totale cursusaanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125/121, [cursussen@knb.nl](mailto:cursussen@knb.nl) of NotarisNet/Over KNB en opleidingen.

## MET PENSIOEN

Voor wie zich niet met het proces daarachter bezighoudt, lijkt het zo simpel: premie betalen, je hand ophouden en pensioen ontvangen. Maar voordat er een bedrag kan worden overgemaakt, zijn daar vele wetten, beleggingen en vergaderingen aan voorafgegaan. Daarom licht de PensioenKamer regelmatig een tipje van de pensioensluier op.

# De drie pijlers van het pensioen



*‘Ik heb nog 24 jaar om mijn pensioen aan te vullen’*

*Is de notariële beroepsgroep daar voldoende mee bezig?*

‘Ik vermoed dat te weinig mensen daarbij stilstaan. Je hebt echter twee groepen: de ondernemers en de deelnemers in loondienst. De eerste groep is meer met financiën bezig en denkt mogelijk ook eerder na over het inkomen na het stoppen met werken. Zij kunnen bijvoorbeeld hun kantoor of kantoorpand verkopen. Dat is hun spaarpotje. Deelnemers in loondienst hebben zo’n spaarpotje niet en zullen dit anders moeten aanvullen.’

*Hoe zit het met de pensioenleeftijd?*

‘Die gaat nog steeds omhoog. Als ik met pensioen ga, zal dat vooralsnog met 69,5 jaar zijn. Ik heb dus nog 24 jaar om mijn pensioen aan te vullen. Dat doe ik onder meer met een lijfrenteverzekering die uitkeert als ik 65 jaar word. Daarnaast los ik mijn hypotheek af, zodat straks mijn huisvestingskosten lager zijn.’

### PENSIOENGEVEND SALARIS

*Is er een verschil in pensioen tussen kano’s en notarissen?*

‘De hoogte van de eerste pensioenpijler, de AOW, is voor iedereen hetzelfde. Dat geldt niet voor de tweede pijler. Het maximum pensioengevend salaris is voor ondernemers circa 56.000 euro. Voor kandidaat- en toegevoegd notarissen is dit bijna 64.000 euro. Pensioenpremie wordt over maximaal dat bedrag betaald. Voor beide groepen betekent dit – op basis van de huidige rekenmodellen na een volledige loopbaan in het notariaat – een pensioen van 50 tot 60 procent van het

(maximum) pensioengevend salaris. Het lagere pensioengevend salaris voor ondernemers geeft hen een goede basis aan pensioen én daarnaast veel ruimte om zelf aanvullend pensioen te regelen. Want hoe minder premie zij betalen aan het fonds, hoe meer geld over is voor eigen aanvullingen. We hebben er daarom bewust voor gekozen het pensioengevend salaris laag te houden om de premielast niet verder te verhogen.’

### PENSIOENRICHTLEEF TIJD

*Welke invloed heeft de PensioenKamer op de hoogte van het pensioen?*

‘Samen met de Bond van Medewerkers in het Notariaat bepalen we de inhoud van de pensioenregelingen in de tweede pijler. De premie die nodig is om de regelingen uit te voeren, stelt het pensioenfonds vast. Veel pensioenfonds hebben de pensioenrichtleeftijd verhoogd naar 68 jaar. Wij houden deze vooralsnog op 67 jaar. Wie echter eerder dan de pensioenrichtleeftijd met pensioen gaat, ontvangt een lager pensioen. Je hebt namelijk minder lang pensioen opgebouwd én het pensioenfonds moet het opgebouwde pensioen over een langere periode uitbetalen.

*Heb je nog een tip voor de notariële beroepsgroep?*

‘Het pensioenstelsel van nu kan er straks heel anders uitzien. Je uiteindelijke pensioen is daarnaast ook afhankelijk van je loopbaan. Kijk toch alvast op [www.pensioenfondsnotariaat.nl/mijn-dashboard](http://www.pensioenfondsnotariaat.nl/mijn-dashboard) of [www.mijnpensioenoverzicht.nl](http://www.mijnpensioenoverzicht.nl) om te zien wat je tot nu toe hebt opgebouwd en bepaal of dit voor jou voldoende is. ■

| TEKST Martijn Rip

E lke gepensioneerde krijgt geld uit verschillende potjes. Iedereen krijgt AOW. Dat is de eerste pijler van het pensioen. Daarnaast bouwt de notariële beroepsgroep pensioen op bij Pensioenfonds Notariaat: de tweede pijler. Als aanvulling op beide pijlers zijn er nog individuele voorzieningen bij banken, verzekeraars en beleggingsinstellingen, zoals lijfrente of banksparen. Dit is de derde pijler van het pensioen.

### PENSIOENSPAARPRODUCT

De hoogte van het pensioen verschilt per persoon en hangt van vele factoren af. Denk bijvoorbeeld aan het aantal gewerkte jaren en het inkomen. ‘Mensen willen vaak het inkomen behouden dat ze nu hebben. Om dat voor elkaar te krijgen, is het nodig op tijd te bekijken wat je pensioen zal zijn wanneer je stopt met werken’, legt Regina van Rijswijk uit. Zij is kandidaat-notaris en zit in de werknemerscommissie van de PensioenKamer. ‘Op de website van het Pensioenfonds Notariaat kan je zien hoe hoog je pensioen zal zijn bij dit fonds. Vind je dat niet voldoende, dan kan je een pensioenspaarproduct overwegen. Hoe jonger je daarmee begint, hoe lager de premie. Zo creëer je een extra potje voor je pensioen.’



► De bewerkte tuchtspraken worden gemaakt door een notarieel deskundige en verwoorden niet het standpunt van het KNB-bestuur. Hebt u vragen of opmerkingen, mail dan naar [nm@knb.nl](mailto:nm@knb.nl).

### Een testament voor een verstandelijk gehandicapte: het gebeurt nog steeds

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

#### Casus

Testatrice T woont in een zorginstelling voor mensen met een verstandelijke beperking. Kandidaat-notaris KN (waarnemer van N, die zware waarnemer van de geschorste notaris was) passeert eind december 2013 een testament van T, waarbij T een goeddoelinstelling tot enig erfgenaam en het notariskantoor tot executeur benoemt. Eind 2017 krijgt de broer van T, klager K, kennis van het testament. Klager K is sinds 1983 de vertegenwoordiger van T binnen de zorginstelling. In de medische verklaring van de VIA-arts van 2018 staat onder meer over T dat zij al haar gehele leven verstandelijk gehandicapt is, verstandelijk functioneert op ongeveer het niveau van een vier- à zesjarige, niet kan lezen en schrijven en objectief medisch gezien al vele jaren niet wilsbekwaam is om zelfstandig haar zakelijke en persoonlijke belangen te behartigen.

#### De klacht

KN heeft in de gegeven omstandigheden onvoldoende zorgvuldigheid betracht bij de beoordeling van de wilsbekwaamheid van T bij de totstandkoming van haar testament. KN heeft niet gereageerd op de vragen van K, onder andere waarom hij geen verklaring van wils(on)bekwaamheid heeft aangevraagd.

#### Het verweer

De afspraak met het notariskantoor was gemaakt door de zorginstelling. KN heeft het 'Stappenplan beoordeling wilsbekwaamheid' doorlopen en met T in haar eigen woonomgeving in een aparte ruimte een gesprek gevoerd over haar wensen, onder vier ogen.

#### Het oordeel

KN heeft weliswaar gesproken met T in haar eigen omgeving en buiten aanwezigheid van derden, maar de afspraak was gemaakt door de zorginstelling waar zij sinds het overlijden van haar moeder verbleef. T was al haar hele leven verstandelijk gehandicapt en zij had haar administratie niet in eigen beheer. Dat hadden voor KN zeer sterke indicatoren moeten zijn

over de mogelijke wilsonbekwaamheid. T wenste haar geld na te laten aan een goeddoelinstelling. Omdat onduidelijk was hoe ze die instelling kende, noopte ook dat tot extra voorzichtigheid.

Vragen over tijd, plaats, eigen identiteit, familiebanden of andere feitelijkheden zijn niet afdoende om vast te kunnen stellen of een testateur of testatrice in staat is de strekking en gevolgen van zijn of haar wensen te overzien. Dat een testateur kan vertellen wat hij wil en dat kan herhalen, onderscheidt hem niet van een vier- of zesjarige.

Onder deze concrete omstandigheden had KN ten minste gerede twijfel over de wilsbekwaamheid van T behoren te hebben. Hij had volgens het Stappenplan zijn ministerie moeten weigeren, waarbij hij de mogelijkheid had zijn bevindingen te laten verifiëren door een algemeen psychiatrisch/geriatriesch onderzoek, uitgevoerd door een niet-behandelend arts. Hij heeft evenmin gebruikgemaakt van het oordeel van een collega of de waarnemingen van getuigen.

*De notariskamer legt de maatregel schorsing als waarnemer voor twee maanden op Kamer voor het notariaat Den Haag, 13 februari 2019*

*ECLI:NL:TNORDHA:2019:4*

#### Opmerking

Hopelijk gebeurt dit niet veel meer, maar toch, kan het notariaat nog iets bedenken om dit soort gevallen uit te bannen?

### Veiling woonschip zonder ligplaatsvergunning: notaris was toch duidelijk genoeg

Uitspraak: *ongeground*

#### Casus

De heer X heeft eind 2008 een woonschip gekocht en in eigendom verkregen. Voor de aankoop heeft X een bedrag van 140.150 euro geleend van Y, waarvoor X in 2012 een recht van hypotheek verleent. X krijgt een ligplaatsvergunning die persoons-, ligplaats- en scheepsgebonden is en eindigt bij onder meer verkoop van het schip en niet als vermogensobject overdraagbaar is. Het woonschip is niet gelegen aan eigen grond en/of boven of in eigen waterbodem. De ligplaats wordt gehuurd van een derde.

N krijgt van Y opdracht het woonschip in het openbaar te veilen en na een juridische procedure van X vindt deze plaats op 18 april 2016. Bij deze veiling kon zowel vanuit de zaal, als via internet worden geboden. Klager K registreert zich als internetbieder en verklaart zich akkoord met de toepasselijkheid van de Algemene Voorwaarden Voor Executieveilingen Van Nederlandse Schepen (AVVES), alsmede met de (door de notaris op 17 maart 2016 gepasseerde) specifieke veilingvoorwaarden. In artikel 14 van de AVVES is vermeld: 'De executante staat niet in voor de aanwezigheid van documenten, certificaten en vergunningen of andere bescheiden, welke voor het gebruik van het schip of anderszinds vereist mochten zijn.'

In de specifieke veilingvoorwaarden staat onder meer: 'Een ligplaatsvergunning is persoons-, ligplaats- en scheepsgebonden. Op verzoek van de eigenaar van het woonschip stelt het college, behoudens in uitzonderlijke gevallen, de vergunning op naam van een rechtverkrijgende.'

X voert nog een nieuwe kortgedingprocedure om de executie te stoppen. Volgens X maakt Y misbruik van haar executiebevoegdheid, omdat het woonschip zonder ligplaats(vergunning) geen waarde heeft. De vorderingen van X wordt afgewezen. Op 18 april 2016 heeft de veiling van het woonschip plaats. N deelt nogmaals mee: 'Op verzoek zeg ik het nog maar nadrukkelijk bij dat het dus geen eigendom ligplaats is. De ligplaats is een huurkwestie tussen de gemeente die de verhuurder daarvan is.' K verkrijgt het woonschip en verzoekt de gemeente om wijziging van de tenaamstelling van de ligplaatsvergunning. De gemeente weigert, omdat dit verzoek alleen door de oorspronkelijke eigenaar kan worden gedaan.

#### De klacht

N heeft de schijn gewekt dat de ligplaats te verkrijgen is en het vertrouwen gewekt dat het verkrijgen van de ligplaats(vergunning) mogelijk was. Het feit dat K 50.000 euro heeft betaald voor een woonschip (dat volgens N geen waarde heeft zonder ligplaats), had voor N redenen moeten zijn om ervan uit te gaan dat K in de veronderstelling was dat zij naast het woonschip ook een ligplaats(vergunning) zou (kunnen) verkrijgen.

#### *Het oordeel*

Anders dan de kamer, die de klacht ge- grond verklaarde en N de maatregel van waarschuwing opgelegde, is het hof van oordeel dat N zijn zorg-/informatieplicht niet heeft geschonden. Voorafgaand aan de veiling heeft N de veilingbrochure (digitaal) ter beschikking gesteld. Uit die brochure, waarvan ook de veilingvoor- waarden deel uitmaken, kon K (als ervaren (internet)-bieder) opmaken dat de lig- plaatsvergunning persoons-, ligplaats- en scheepsgebonden is en bij verkoop van een woonschip niet automatisch op naam van de koper komt te staan. K heeft zelf ook nog contact opgenomen met de gemeente ten aanzien van de ligplaats(vergunning). Haar is toen meegedeeld dat een ligplaats- (vergunning) zou zijn te verkrijgen. Tijdens de veiling heeft N duidelijk ge- maakt dat hij contact heeft gehad met de gemeente en dat op internet staat vermeld wat men moet doen om een ligplaats- (vergunning) te krijgen. Weliswaar heeft N in dat kader ten onrechte gesproken over '(ver)huur', maar daarvan valt hem als zodanig geen tuchtrechtelijk verwijt te maken. De omstandigheid dat de gemeente uiteindelijk de wijziging van de tenaam- stelling van de ligplaatsvergunning weigerde, valt N niet aan te rekenen.

*Het Hof verklaart de klacht ongegrond*  
*Hof Amsterdam, 19 februari 2019*  
*ECLI:NL:GHAMS:2019:433*

#### *Opmerking*

De notaris kan bijna niet duidelijk genoeg zijn. Het noemen van 'man en paard' wordt vereist.

**Geen voortschrijdend inzicht en geen benul hoe om te gaan met fouten**

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

#### *Casus*

In de zomer van 2015 komen klagers K met hun buurman overeen dat zij een deel van zijn tuin kopen voor de bouw van een woning. Begin 2017 geven K notaris N en kandidaat- notaris KN opdracht voor het opstellen van de akte van levering. Klagers komen in februari op het notaris- kantoor voor het tekenen van volmachten

voor de levering en hypotheek. N vertelt K dat zij btw verschuldigd zouden zijn over de koopsom, in plaats van overdrachts- belasting. Dan gaat N met vakantie. Eind februari mailt K het notaris-kantoor dat zij hebben begrepen dat er geen omzetbelasting is verschuldigd als de verkoper een particulier is. KN reageert dat met ingang van 1 januari 2017 het begrip 'bouwterrein' als volgt gedefinieerd is: 'onbebouwde grond die kennelijk bestemd is om te worden bebouwd met een of meer gebouwen'. Het object is dus een bouwterrein, waar- door omzetbelasting wordt geheven. Tussen K en het notaris-kantoor is er diverse malen zowel per e-mail als per telefoon contact over het transport. Vervolgens passeert een ander notaris- kantoor de akten, met 6 procent over- drachtsbelasting. In juli heeft er een gesprek plaats tussen K en N en KN.

#### *De klacht*

K had zich op het vlak van de omzetbelas- ting uitgebreid laten voorlichten door twee deskundigen.

K heeft in februari meerdere malen telefo- nisch contact gehad met het notaris- kantoor en de opinie van de deskundige door- gestuurd. Daarna kregen zij de brief van KN waarin staat dat er btw geheven zal gaan worden. Dit zou K 150.000 euro extra kosten. KN bevestigt dat hij de opinie heeft gelezen, maar is niet bereid om telefonisch met de deskundige te spreken en laat dui- delijk merken dat hij niet is gediend dat K zich met zijn zaken bemoeit. Het feit dat K uiteindelijk de akte van levering door het andere notaris-kantoor heeft laten passeren, heeft hen 4.000 euro extra gekost.

Tijdens het evaluatiegesprek in juli maakte N geen inhoudelijke opmerkingen. KN voerde het woord en sloeg een hoogst onaangename intimiderende toon aan. Hij geeft aan dat hij goed heeft gehandeld, dat hij een juridische procedure tegen K overweegt vanwege het schaden van zijn goede naam en vraagt zich af of K wel vol- doende geld heeft om naar de kamer te gaan waar bijstand door een advocaat verplicht is. Bijstand door een advocaat is erg duur en gezien het feit dat K zaken doet met een goedkoop notaris-kantoor als het onderhavige, is de vraag of K daar het geld wel voor heeft. Hij wrijft daarbij met zijn wijsvinger over zijn duim.

#### *Het verweer*

De brief van februari 2017 met de daarin vermelde conclusie was uit de aard der zaken een voorlopige. Dit om ruimte te krijgen voor het doen van onderzoek en in de verwachting dat K wellicht met een opinie van buitenaf zou komen. Door te persisteren bij hun eis frustreerde K het belang bij rechtszekerheid voor de ver- koper. Zonder voorafgaand onderzoek loopt de verkoper immers het gevaar alsnog een aanslag omzetbelasting te ontvangen. Op een notaris rust een eigen onderzoeksplicht, ook als een cliënt anders verlangt.

#### *Het oordeel*

Vast is komen te staan dat N in het eerste gesprek noch aan K noch aan de verkoper heeft gevraagd of hij een particulier was. Ook KN heeft verzuimd die essentiële vraag te stellen. Uit de tekst van de brieven van N en KN bleek niet dat het een voorlopige conclusie betrof. Na ontvangst van de opinie van de deskundige had KN meteen actie moeten ondernemen en nader onder- zoek moeten doen. Hij had de verkoper kunnen vragen een verklaring te onder- tekenen waaruit bleek dat hij particulier was. Dan was het duidelijk geweest dat er geen btw verschuldigd was. Onweersproken is gebleven dat N het gesprek in juli aan KN heeft overgelaten en dat de KN K onheus heeft bejegend. Door als verantwoordelijk notaris niet op te treden en de KN niet te hebben geïnstrueerd, geadviseerd en in bedwang gehouden, kan N een gebrek aan de- escalierend vermogen worden verweten.

*De notaris-kamer legt de maatregelen waar- schuwning (voor N) en berisping (voor KN) op en besluit tot openbaarheid van de opgelegde maatregelen*

*Kamer voor het notariaat Den Haag,*  
*13 februari 2019*

*ECLI:NL:TNORDHA:2019:5*

#### *Opmerking*

Het is te hopen dat er binnen het kantoor nog een evaluatie plaatsvindt over het optreden van notaris en kandidaat en dat zij maatregelen nemen om zich te bewamen in het omgaan met fouten en de bejegening van cliënten.



PERSONALIA



Anouk Bisseling



Esther van Wijk



Nelien Ploegstra

Benoemd tot notaris

Arnhem (nieuwe vestigingsplaats in associatie met Dirkzwager advocaten en notarissen), m.i.v. datum beëdiging **mr. Anouk Bisseling**, kandidaat-notaris (2007);

Baarn (protocol mr. P.A. Delen), m.i.v. datum beëdiging **mr. Aeilko Karelse**, kandidaat-notaris (1998);

West Betuwe (protocol mr. R.E.Gh.H.M. Swane), m.i.v. datum beëdiging **mr. Arnélie van den Broecke-de Boer**, kandidaat-notaris (2005);

Nieuwkoop, m.i.v. datum beëdiging **mr. Gerrit van den Berg**, kandidaat-notaris (2000);

Ermelo (protocol mr. O.F. Koekoek), m.i.v. 1 april 2019 **mr. Hester van de Kamp**, kandidaat-notaris (2003).

Aangewezen tot toegevoegd notaris

Amsterdam (protocol mr. T.P.H. Olthoff), m.i.v. datum beëdiging **mr. Nelien Ploegstra**;

Almere (protocol mr. J.A.G. Milder), m.i.v. datum beëdiging **mr. Esther van Wijk**.

Intrekking op eigen verzoek goedkeuring aanwijzing toegevoegd notaris

Rotterdam (protocol mr. Ph.H.F. König), **mr. dr. Paul de Vries**.

Ontslag op verzoek

**mr. Pieter van der Galiën**, notaris te Steenwijkerland, m.i.v. 1 maart 2019; **mr. Olf Koekoek**, notaris te Ermelo, m.i.v. 1 april 2019.

Toewijzing protocol

De minister voor Rechtsbescherming heeft besloten het protocol en de overige notariële bescheiden van:

- mr. H.I.A. van den Boom, tot 1 januari 2019 notaris te Breda, m.i.v. 1 maart 2019 toe te wijzen aan **mr. Joep van den Brekel**, notaris te Breda;

- mr. L.E. van Kempen-Cremers, tot 21 september 2018 notaris te Oisterwijk, m.i.v. 15 maart 2019 toe te wijzen aan **mr. Tineke Groot**, notaris te Oisterwijk;

- mr. J.K. Schmitz, tot 15 september 2018 notaris te Nieuwkoop, m.i.v. 4 april 2019 toe te wijzen aan **mr. Gerrit van den Berg**, notaris te Nieuwkoop.

Overleden

Op 25 januari 2019 op 82-jarige leeftijd **mr. Dirk Dragt**, oud-notaris te Rotterdam;

Op 17 maart 2019 op 88-jarige leeftijd **mr. Hendrik Sasse**, oud-notaris te Arnhem.

In memoriam

Op 17 maart is oud KNB-voorzitter Henk Sasse overleden. Sasse (88) was zes jaar lid van het bestuur van de KNB en voorzitter van 1 oktober 1981 tot 1 oktober 1983. Tijdens zijn werkzame leven was hij notaris bij Dirkzwager in Arnhem. Oud-collega's herinneren zich Sasse als een zeer vakkundige notaris, die scherpe analyses kon maken en veel oog had voor de publieke taak van het notariaat. Als voorzitter van de KNB toonde Sasse zich een sterke promotor en inspirator waarvoor de KNB hem dankbaar is.

Governance Opleiding voor Commissarissen & Bestuurders

Dynamiek tussen bestuur en toezicht

WAGNER

Startdata 12 x per jaar | 11 locaties | 36 PE

t +31 85 016 13 00 | office@wagner.nl | wagner.nl/nm

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.300 notarissen en 1.650 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat Magazine verschijnt maandelijks, met uitzondering van januari en augustus. De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) Spui 184 Postbus 16020 2500 BA 's-Gravenhage Telefoon: 070 3307111

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Martijn Rip (redacteur), Clemens van Gessel (correctie) Telefoon 070 3307170, e-mail nm@knbn.nl

Aan dit nummer werkten mee: Dorine van Kesteren, Roel Ottow, Peter Steeman, Jolanda aan de Stegge, Berdine Vos-Vegter, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Wouter Burgerhart, Bert Daemen, Sabrina Gajadhar, Bart van Gemert, Steven ten Hagen, Frits van der Kamp, Mark Jonker Roelants, Joyce Leemrijse, Hens Meengs, Anne-Marie Snel

Foto's: Truus van Gog Omslag: Truus van Gog Vormgeving: Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu, Peter Frissen Prinses Beatrixlaan 116 2595 AL 's-Gravenhage Postbus 20025 2500 EA 's-Gravenhage Telefoon: 070 3789571

Druk: Drukkerij Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 116,03 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden.

Abonnementenadministratie: Sdu Klantenservice Postbus 20025, 2500 EA 's-Gravenhage Telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenisrecht.

Advertentie-acquisitie: Afdeling Mediasales Sdu Telefoon: 070-3780562 E-mail: advertentie.juridisch@sdu.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.



# Antwoorden OpMaat snel binnen handbereik

Uw vertrouwde juridische bron  
ontwikkelt met u mee

Om op de hoogte te blijven binnen uw vakgebied, met behulp van de meest relevante jurisprudentie, commentaren en tijdschriftartikelen, heeft u behoefte aan een goede online database.

## Sdu OpMaat voor het Notariaat biedt u

- Een overzichtelijke database gemakkelijk doorzoekbaar
- Praktijkgericht, precies wat u nodig heeft
- Inclusief titels als Notamail, WPNR, FNB
- Persoonlijke e-mail attenderingen en handige dossierfunctie

Benieuwd naar OpMaat voor het Notariaat? Voor een aanvraag proefabonnement of meer informatie gaat u naar [Sdu.nl/opmaat](https://www.sdu.nl/opmaat).

**Sdu**

oprecht  
de beste  
keuze

# NEXTid – handiger, sneller en veiliger legitimatiebewijzen verwerken

*Een van de belangrijke - en verplichte - taken van de notaris is om de identiteit van de cliënt te verifiëren. Maar hoe doet u dat? De kans is groot dat u met het blote oog probeert vast te stellen of het identiteitsbewijs echt is. Vervolgens maakt u een kopie van het identiteitsbewijs, scant u deze in, slaat u hem op onder de relatiekaart en voert u de legitimatiegegevens handmatig in in de relatiekaart.*

Dit zijn veel handelingen die ook nog eens foutgevoelig zijn. Want kunt u met het blote oog wel beoordelen of een legitimatiebewijs echt is? Als het een Nederlands legitimatiebewijs betreft komt u wellicht nog een heel eind, maar bij buitenlandse legitimatiebewijzen wordt dit al veel lastiger. En dit terwijl u toch echt wettelijk verplicht bent om dit op een zorgvuldige manier te doen. Daarnaast is een foutje bij het overnemen van de legitimatiegegevens zo gemaakt.

En met het maken van een kopie, het inscannen daarvan en het overnemen van de gegevens in de relatiekaart bent u per legitimatiebewijs zomaar vijf minuten bezig. Hoeveel cliënten ontvangt u per jaar waarvoor deze handelingen uitgevoerd moeten worden? Dat moet in deze tijd van verregaande automatisering toch handiger, sneller en veiliger kunnen?

## Efficiënter werken

Dat vinden wij bij Devoon ook en daarom hebben wij samen met RestPort Technologies en de hulp van notariskantoren een oplossing ontwikkeld waarmee u tijd en geld bespaart en gemakkelijk voldoet aan uw wettelijke verplichting: NEXTid.

RestPort Technologies is gespecialiseerd in het herkennen van valse/vervalste (identiteits)-documenten. Zij hebben speciale ID scan soft- en hardware ontwikkeld waarmee u gemakkelijk en snel vrijwel alle wereldwijd in omloop zijnde legitimatiebewijzen kunt scannen, inspecteren en verifiëren.

Met behulp van NEXTid van Devoon worden de gegevens automatisch gekoppeld aan de goede relatie en opgeslagen onder de relatiekaart. Daarnaast voert NEXTassyst direct zelf een VIS-check uit en slaat de resultaten op in uw dossier.

## Flexibel en veilig

Ook voor (kandidaat) notarissen die veel afspraken hebben met cliënten buiten de deur is er een oplossing. RestPort Technologies heeft namelijk een smartphone app ontwikkeld waarmee u het legitimatiebewijs direct kunt scannen en beoordelen.

Daarnaast bepaalt u als notaris zelf welke checks u wel en niet wilt opslaan. Alles is zelf instelbaar. Met het zetten van een simpel vinkje bepaalt u wat u wel en niet wilt checken c.q. opslaan. Deze gegevens worden vervolgens veilig en AVG-proof opgeslagen binnen uw eigen (cloud)omgeving.

Met deze oplossing bespaart u dagelijks tijd en vermindert u de foutenkans.

## Voordelen

Met de samenwerking tussen Devoon en RestPort Technologies beschikt u met NEXTid over de volgende voordelen:

1. Professionele verificatie van alle soorten legitimatiebewijzen & controle van de belangrijkste veiligheidskenmerken;
2. Efficiënter werken – tijdwinst en foutenreductie;
3. Voldoen aan wettelijke verplichting;
4. Flexibel – zelf bepalen wat wel en niet gecheckt en opgeslagen moet worden;
5. Ook buiten kantoor te gebruiken met behulp van een app.

Wilt u ook sneller, efficiënter en veilig werken met behulp van bovenstaande oplossing? Of heeft u andere ideeën waar u samen met ons over wilt praten? Onze (virtuele) deur staat altijd open en de koffie klaar.

## Martin Duijs

Devoon B.V.

T 06 14 72 63 97

E martin@devoon.nl

🐦 @NEXTassyst



www.devoon.nl